

V I E N Y B Ė

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

87 M. 2 N.

192, Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1973 M. SAUSIO (JANUARY) 26-D.

Telephone:
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

KLAIPĖDOS UOSTO ŽIBURIAI NAKTIES METU

Tarybų Sąjungos emigrantui išvykti kainuoja \$10,000

Maskvoje gyveną Amerikos spaudos žmonės raportuoja, kad sausio 20-ąją pasiekusios žinios, jog Tarybų S-gos vyriausybė norintiems iš Tarybų S-gos išvykti jau oficialiai nustačiusi kainas ten baigusiems valstybės lėšomis mokslus.

Mokestis taikomas daugiausia žydams, kurie dėl Tar. S-gos reikalaujamo aukšto mokesčio labai protestuoja. Iš Tarybų S-gos nori daug išvykti. Vien pereinamais metais į ne socialistinius kraštus išvyko virš 30,000.

Daug JAV kongresmenų ir senatorių pernai siūlė net prāvesti Amerikos kongrese rezoliuciją, pagal kurią kongresas užblokuotų Amerikos administracijos JAV-Tarybų S-gos prekybos sutartį, jei Tarybų S-ga ir toliau iš Tarybų Sąjungos išvykstančius žydus apdės tokiais aukštais mokesčiais.

Kai senatoriaus Hubert H. Humphrey vadovaujamoji delegacija tuo reikalu tarėsi su Tarybų S-gos premjeru Aleksej N. Kosygin, jiemis jis atsakė, kad tai esąs Tarybos S-gos vidaus reikalas. . .

Penktą mėnesių dvejojusi Tarybų S-gos vyriausybė, savo reikalavimus iš išvykstančiųjų, pagaliau, suprastino, stengdamosi patenkinti Vakarų valstybių protestus.

Paskelbime pensininkams ir invalidams leis išvykti nemokamai.

Nikolai V. Podgorny pasirašytasis patvarkymas tilpo oficialiam Tar. S-gos vyriausybės biuleteny išleistam 1972 m. gruodžio 27, kuriį skaitytojai tegavo tik 1973 m. sausio 20.

Skelbime nurodoma, kad USSR piliečiai, išvykstant iš Tarybų S-gos, nuolatiniai apsigyventi kitur - išskyrus socialistines valstybes, - privalo Tarybų S-gai grāžinti išlaidas už išvykstančiųjų išmokslinimą, už specialias studijas žinioms pagilinti, už akademinų mokslų baigimo pažymius.

Aiškinama, kad 1973 m. oficialiame biuletenyje būsiančios paskelbtos smulkios taisyklės ir apskaičiuotos kainos.

Neoficialūs žydų agentūrų šaltiniai New Yorke skelbia, kad kiekvienam Tarybų S-gos piliečiui, ten

aukštuosius mokslus baigusiam profesionalui, išvykimas kainuosiąs 8,000 rublių, arba \$10,000.

Jie pažymi, esą jaunas inžinierius, gydytojas, ar teisininkas, tedirbęs Tarybų S-gos įstaigose 12-14 metų, tuo būdu valstybei esąs dar skolingas 75% arba 6,000 rublių. Tai esanti tų profesionalų maždaug 5 metų alga. Jei iš tos algos nē viena kapeika nebūtų praleista pragyvenimui, emigruojąs galėtų tas išlaidas pats apsimokėti. Kitaip, mokestį turī apmokėti kas kitas.

Primintina, kad tai taikoma ne vien žydams, bet visų tautybių iš Tarybų S-gos ir Lietuvos norintiems išvykti ir apsigyventi ne socialistinėse valstybėse.

- Per 11 mėnesių Tar. S-ga pernai išleido į Vokietiją 3,200 repatriantų. Daugiausia tai buvę vokiečiai, gyvenę prie Volgos, kuriuos Stalinas išdeportavo į vidurinę Aziją. Remdama Brandtą rinkimuose, prieš rinkimus Tar. S-ga per dieną išleisdavo po 75, dabar po 10-30.

KLAIPĖDA- LIETUVOS LANGAS Į PASAULĮ

Lietuvos kovos už Klaipėdą ir Baltijos pajūrio kraštą, kaip istorija rodo, vyksta nuo 13-ojo šimtmečio. Prie Dauguvos upės žiočių Latvijoje stipriai įsikūręs Kalavijuočių-Livonijos ordinas stengėsi susijungti su Vokiečių riterių ordinu, ne tik Lietuvai neleidamas prie žemaičių Baltijos jūros prieiti, bet stengėsi Lietuvos valstybę visai sunaikinti.

Livonijos ordinas Klaipėdoje pasistatydino pilį 1250 m., sunaikinęs anksčiau žemaičių pastatytas tvirtoves, ir stengėsi užkariauti visą Zemaitiją. Pilį pavadino Muemmelburg.

Karų ir ekonominio gyvenimo prispaustas Lietuvos karalius Mindaugas, o vėliau ir Vytautas Klaipėdą ir jos kraštą buvo priversti užrašyti Kryžuočių ordinui. Bet žemaičiai tų užrašymų nebojo, kovojo prieš ordiną, prieš vokiečius ir prieš Lietuvai nešėjų krikščionybės vardu kovojusius visus Lietuvos priešus.

1918 m. atkūrus Lietuvai nepriklausomybę, tuoj valstybės tvarkytojai pastebėjo, kad Lietuvai uostas būtina reikalingas. 1919 m. Prancūzijos Versalyje vykusiam su Vokietija Alijantų taikos sutarties pasirašyme Lietuva pasistengė pasiūsti ir savo delegaciją. Alijantai: Anglija, Prancūzija, Italija ir Japonija stengėsi Vokietiją susilpninti. Tad, Lietuvą gavo progos Alijantų prašyti Rytprūsius - Mažąją Lietuvą prijungti prie Lietuvos. Koją paklūso mūsų amžini draugai - priešai lenkai. Jie taip pat pareiškė pretenzijų į Klaipėdos kraštą. . . Lietuvai jie siūlė nuo Vokietijos atimamą Klaipėdą priskirti Lietuvai tik ta sąlyga, jei Lietuva atsizadėtų Vilniaus, kitaip Klaipėdos kraštą prašė priskirti Lenkijai.

Alijantai, Lietuvai prašant Rytprūsius su Lietuva sujungti, argumentavo, kad Nemuno kairiojo pusėje Mažoji Lietuva jau esanti per daug suvokietinta ir kad Lietuva nepajėgsianti jos atlietuvininti. Sutiko kalbėtis apie mažiau suvokietintąjį, dešiniajame Nemuno krante Klaipėdos kraštą. Ir to krašto nenorėjo priskirti Lietuvai, kaip silpnai valstybei, bet jį pavesti Alijantų globai, o Alijantų interesus atstovaujanti Prancūzija

Tęsiama 9 psl.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VIENYBĖ co-owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava, Joseph N. Tysliava and Jonas Valaitis. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tysliava; Assistant: Ann Vaivada; Business Manager and Photo Editor: Joseph N. Tysliava; English Editor: Demie Jonaitis; Senior Editor: Vytautas Sirvydas; Contributing Editors: Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone APplegate 7-7257.

Lietuvių tautosaka - viena turtingiausių pasaulyje!

Minėdami savo tautines šventes mūsų kalbėtojai kasmet pasigilina į Lietuvos praeitį ir mūsų tautinius ir kultūrinius lobius stengiasi išskirti.

Lietuvos folkloro tyrinėtojas Ambraziejus Jonynas šios srities ilgoje studijoje pateikia nepaprastai įdomios medžiagos ne tik sritim besidomintiems, bet visiems susidomėjusiems lietuvių tautos kultūriniais turtais.

O ypač tai įdomi medžiaga mūsų kalbėtojams ir programų pildytojams muzikams ir dainininkams minintiems tautines šventes kaip vasario 16-osios minėjimus.

Pagrindinė lietuvių tautosakos saugykla - Lietuvių kalbos ir literatūros instituto Lietuvių tautosakos rankraštynas Vilniuje. Pasibaigus karui dar neturėjo nė pusės milijono vienetų, o šiuo metu jame jau sukaupta apie 830.000 visų rūšių ir žanrų lietuvių tautosakos kūrinių užrašymų.

Šie bendri duomenys, neanaliizuojant smulkiai jų istorinės, meninės, idėjinės reikšmės, jau leidžia lietuvių tautosakos rankraštyną laikyti vienu vertingiausių tautosakinių archyvų Europoje, net Pasulyje. Nebetoli laikas, kai tokį lietuvių liaudies kultūros milijonierį, kuris galės reprezentuoti Lietuvą pasaulyje pilnai įvertinsime. Šiam tikslui pastiekti tereikia ne ką daugiau kaip penkerių metų, nes dabar į rankraštyną kasmet įjungiami bemaž 20,000 naujų folkloro kūrinių variantų.

Kai turima reikalo su tokios apimtės rankraštynais, savaimė kyla medžiagos panaudojimo klausimai. Dėl to tautosakos klasifikavimo problema yra viena aktualesių šio metotarpautinėje folkloristikoje. Į jos sprendimą jau keliolika metų yra įsijungę Lietuvių kalbos ir literatūros instituto tyrinėtojai. Jų darbo šioje srityje rezultatas - Lietuvių liaudies dai-

ny katalogas, apimamas apie 400,000 tekstų ir ligi 55,000 melodijų.

Negalima pervertinti Katalogo reikšmės leidybinei praktikai. Per du lietuvių liaudies dainų skelbimo šimtmečius, nežiūrint to, kokių vertingų leidinių yra išleista, neturėjome apibendrinamojo pobūdžio lietuvių liaudies dainų rinkinio, kuris duotų teisingą išskirtinai turtingos dainuojamosios lietuvių tautosakos vaizdą. Tokio rinkinio ir paruošti nebuvo įmanoma. Ligi pat pokario metų dainų buvo surinkta dar palyginti mažai, o surinktosios buvo nesustemtos ir negalėjo būti pradėtos planingai moksliskai skelbti. Ši galimybė atsirado dabar, sudarius Katalogą.

Tautosakos skelbimas visą laiką buvo vienas pagrindinių lietuvių folkloristų veiklos tikslų. Instituto tautosakininkai paruošė ir išleido visuomenės gerai įvertintus jau kelis tautosakos leidinius. "Lietuvių tautosakos rinkinė" (1954), "Lietuvių tautosaka, užrašyta 1944-1956 m." (1957), antiklerikalinės tautosakos rinkinį "Dangus, kunigaikštis ir liaudis" (1963) ir kt. Vertingiausias leidybinio darbo rezultatas yra penktomomis leidinys "Lietuvių tautosaka" (1962-1968). Nemažą indėlį į tautosakos skelbimą pokario metais yra įnešę aukštųjų mokyklų darbuotojai.

Anksčiau Lietuvoje teorinių, ypač didesnės apimtės, darbų apie lietuvių tautosaką buvo labai mažai, o apie kai kuriuos žanrus iš viso nieko nebuvo pasakyta. Tokia gyvenimo padėtis ir mokyklos reikalavimai iš dalies apsprendė ir poros dešimtmečių pokario laikotarpio teorinių folkloro tyrinėjimų kryptį. Folkloro objektas, jo tyrimo problematika, rinkimo, skelbimo ir tyrinėjimo istorija, visi pagrindiniai žanrai nušviesti akad. K. Korsako redaguotoje "Lietuvių tautosakos apybraižoje", kuri pateikė teorinių mūsų liaudies poetinės kūrybos vaizdą. Visų rūšių ir žanrų tautosakos kūrinių gana detalai aptarti penktomomis "Lietuvių tautosaka" įvadinuose studijiniuose straipsniuose, išskillant nemažai naujų būdingų bruožų. Lygiagrečiai tyrinėjami atskiri tautosakos žanrai, istoriografiniai ir kiti probleminiai klausimai. Gana nuodugniai pradėta tirti lietuvių folkloristikos vystymosi kelias nuo seniausių laikų.

J.V.

Stebės Nixono politiką

- Tarybinų diplomatų šaltiniai praneša, kad Leonid Brežnevas vizitą į Ameriką atidėjo iki rudens. Buvo manyta, kad jis atvyks šįpa vasarį.

Atidėjimo priežastis - nori patirti kokios politinės krypties prez. Nixonas imsis pradėdamas prezidentauti antrą terminą. Iki rudens bus aišku.

2

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

Beieškant pamesto ir nepamesto

Dažnai sutinkame lietuviškos kilmės nelietuvių. Vieni jų dar atmena savo tėvą ar tėvuką lietuviškai mokėjus, kiti ir patys lietuvišku žargonu pakalba. Yra ir tokių, kurie lietuviškai kalbėti neblogai, tik nenori. Vieni Lietuvą minį geru žodžiu, kiti su panleka. Visokių yra.

Visa ši publika sąmoningais lietuviams vargiai laikytina jau vien dėl to, kad jiems svetimi bet koki lietuviškos reiškiniai.

Labai įdomu, kad iš lietuviškojo patriotizmo duoną valgo nemaža visokių draugijų, laikraščių ir šlaip asmenų, o dėl nelietuvėjančių ir dėl nelietuvėjimo problemos jie nesuka galvos.

Pereitais metais lietuvių gyvenime buvo nepaprastas įvykis: kai kurie Draugo dienraščio bendradarbiai Pensylvanijoje "atrado" net kelias "užmirštas" lietuvių kolonijas. Jaunimo kongreso proga tu atradimų skaičius dar padidėjo.

* * *

Tiesiog sunku tikėti, kad jau dešimtmečius keli lietuviški veiksniai nepasidalia darbo sritimis! Dar vis tebegyvenama klaidinga prielaida, kad uždarų susirinkimų patriotiniai postringavimai pasiekia ne tik viso pasaulio lietuvius, bet drebina ir didžiulias pasaulio kolonijas.

Ryškėja ir kai kurie nauji patriotinio postringavimo bruožai. Neseniai buvo Kalėdos, vienas kitą sveikinome, visokių gėrybių linkėjome. Dar atmename laikus, kai buvo pasvajojama sekančiais metais grįžti į laisvą tėvynę. Dabar tokių svajonių ir linkėjimų kaip ir negirdėti. Kitas taip gerai įsitaipė, kad linkėjimu - viską likviduoti ir grįžti - įsiziestų! Už tai laikraščiuose lietuvius labai gyvenimiškai pasveikino vyskupas:

- Lietuviai jaučiames ir toliau jauskimės viena šeima. Gyvenimą tačiau imkime realiai. Būdami savita bendruomenė, neužmerkime akių prieš tikrovę, kad esame dalis plačios visuomenės savo gyvenamam krašte. . .

Tai ir viskas, kas šiame sveikintime lietuviško. Ir, žinoma, žodžiai teisingi: jauskimės viena šeima ir "gyvenimą imkime realiai". Žodžiai gražūs, mintys pulkios, bet lietuviškos juose nėra. . . Labai reikėjo, o nėra. . . Rodo kelią ne į tėvynę, bet nuo tėvynės. Bet tai labai patogu: lūpose tėvynė, o širdy - nuštramimas, kad gyvenimą imame realiai.

Kai kelios mergaitės iš Chicago ir Cicero lankė Lietuvą, išleidytojų "patriotai" sukėlė negirdėtų audrų. Bara, šmeižia, įtarinėja. Niekas nenori ir girdėti, kad tos kelevės yra ne pelktinos, o girtinos.

O visokių nemalonumų tos mergaitės galėjo lengvai išvengti. Reikėjo neleškoti ryšių su tėvyne šilimi, o "gyvenimą imti realiai".

Reiškia, kartas nuo karto nekalti padeklamuoti apie tėvynę prie Nemuno kraty. . . , o nepamiršti, kad jos yra dalis plačios visuomenės gyvenamam krašte. Ir dar geresnis patarimas: reikia lietuviams įtaisyti kitatauti "bofrentą". Tada bus mažiau rūpesčių dėl lietuviškos, o patriotingi lietuvininkai taip tylės, kaip jau ir dabar dėl tūkstančių nutaustančių tyli. Juk niekam ir į galvą neateina teirautis, kur dingo Naujienų boso Martyno Gudelio lietuviškoji šeima. Kokioje lietuviškoje veikloje dalyvauja net ir kai kurių lietuviškų konsulų palikuonys? Geriau nesiteiraukime, nes gal jie "gyvenimą ima realiai".

Moralas būtų toks: kas nesijaudina dėl pamestų, tegul neverkia ir dėl nepamestų.

Šia proga pritaria stiprybės pasisemti ir iš praeities. Būtent. Praeity lietuvių bajorija buvo lietuviška ir lietuviu vardu didžiavosi. Ilgainiui ta bajorija sulenkėjo, pasidarė lenkiškesnė ir už lenkus, bet lietuviu vardu vis didžiavosi. Atgimė lietuvių tauta, kūrė lietuvišką valstybę, o lenkais pavirtę lietuviškos kilmės bajorai vis tebesididžiavo lietuviu vardu. Pagaliau lietuviškos vardu net ir sostinę Vilnių iš Lietuvos pagrobė. Na, pagaliau apsižiūrėjo: želigovskinkų seime tūlas dignitorius Lietuvos nepriklausomybės dienos proga išrėžė kalbą. Paprašė savuosius toliau lietuviams nesivadinti, o lenkus - šių senų pribūdusių toliau lietuviams nepravardžiuoti. Va kur nuvedė gyvenimo realybės ir prisitaikymo ieškojimas. Tai praeities pamoka dabarčiai.

Butkai

Pereitą vasarą Chicagoje buvo daug džiaugsmo, kai atsirado Butkų šeima, pabėgėliai iš Kauno. ALTas (konkrečiai - Bobelis ir Rudis) ir Naujienos taip žodžiavosi ir nuopelnavosi, lyg jie patys būtų atbėgę ar Butkai per jų malonę būtų pabėgę. Gyrėsi, kad State Departmentas prašė ALTą Butkus globoti. O man buvo kilusi mintis, kad State Departmentas gal neturėjo kur Butkų dėti.

Klausėmės, skaitėme. Saldu, didinga. Patriotiška. Tik kilo įtarimo, kad šis medaus mėnesis nebus ilgas. O kas bus tada?

Butkų pasakojimai sukėlė abejonių. Jie nepasakė nieko nauja, o pabėgimo aplinkybėmis neįtikino. Sensacinga buvo nebent tai, kad jie kalbėjo tik taip, kaip reikėjo, net ir išsireiškimų besilaikydami ne kaunietiški, bet altiški.

Bet medaus mėnesis baigėsi. Butkų per radijo ir televizijoje vieši tarybininkams pareiškimai New Yorke ir Chicagoje aiškiausiai parodė, kad jie jau suprato ir savo ir ALTos situacijas. Butkai atsiribojo nuo ALTos, ALTas atsiribojo nuo Butkų. Šaltai ir dalykiškai.

Tęsiama 3 psl.

VIENYBĖ, 1973 m. sausio 26 d.

NEPATENKINTAS ALTU

Iš Lietuvos pasitraukęs aukštas komunistų pareigūnas teisininkas Zigmąs Butkus, kuris šiuo metu su šeima gyvena Chicagoje, sausio 7 d. "Lietuviai televizijoje" programoj išreiškė didelį nepasitenkinimą savo globėjais - ALTo vadovybe. Pasikalbėjime su P. Petručiu ir VI. Būtėnu jis ypatingai išskėlė "ALTo kombinacijos aukų Butkų šeimai rinkime" ir lyg įtarė, kad ALTas būk tai norėjęs juos nusukti. Butkus taip pat išskėlė faktą, jog ALTas sau prisiėmė nemaža "nuopelnų" Butkų šeimos naudai, kuriuos pats Butkus pa-neigė.

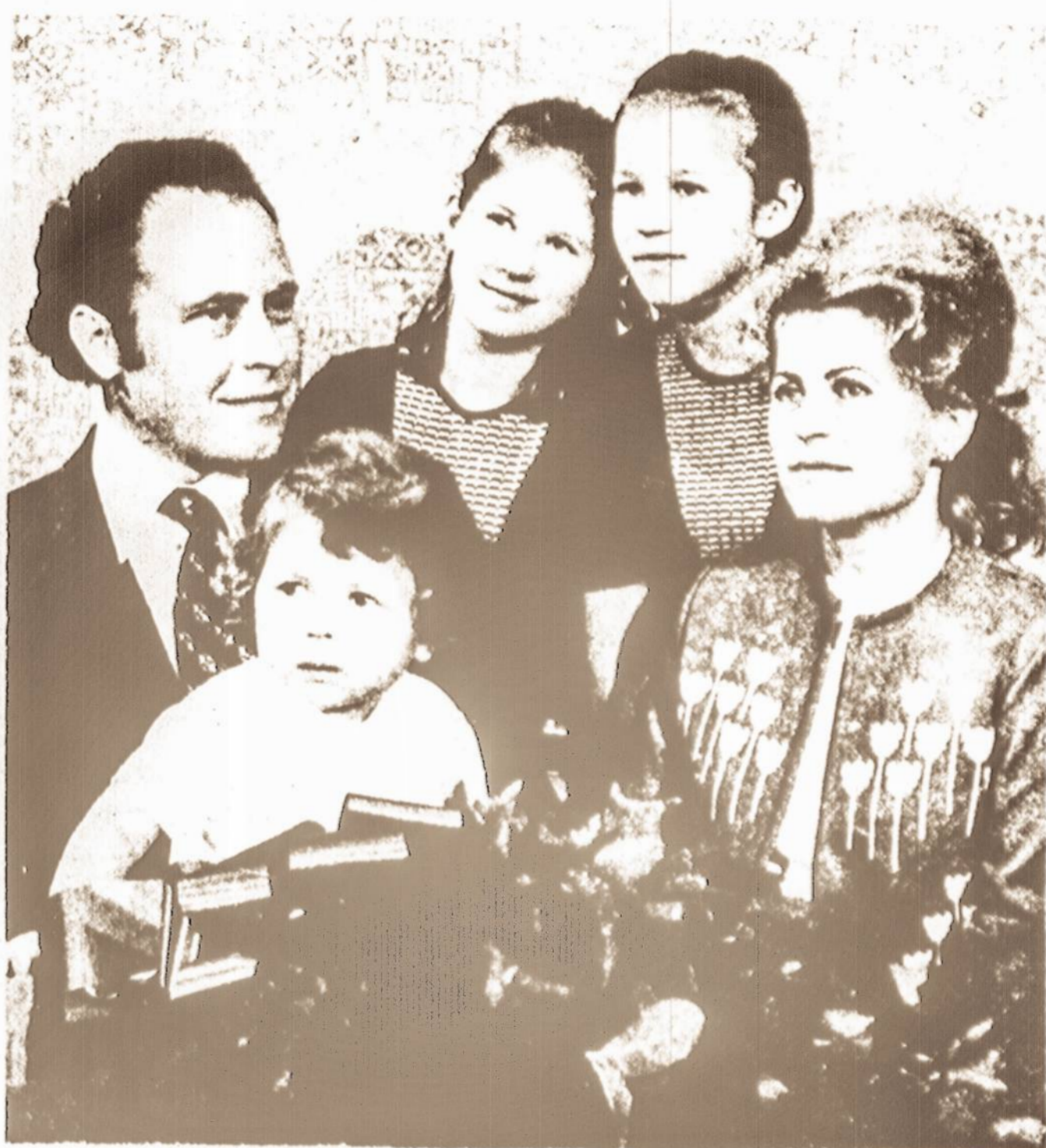
Televizijos programos klausytojai buvo nustebinti tokiais "tvirtais žodžiais" ALTo, kuris kai kurių išėivių tarpe yra laikoma "šventąja karve", adresu. Panašų užmetimų Butkus buvo sakęs,

kalbėdamas per "Laisvės Žiburio" radijo programą New Yorke. Tačiau buvo nelabai laukiama, jog "sutirštintoje" formoje jis taip kartos ir Chicagoje, kur yra ALTo centras.

Toks Butkaus pasisakymas iššaukė ALTo piktą reakciją - viešą pareiškimą, kuriame teigiama apie atsisakymą nuo tolimesnės Butkų globos ir kad Amerikos Lietuvių Taryba Butkams aukų daugiau nepriims.

Taip baigėsi pabėgėlių Butkų ir jų "globėjų" - ALTo medaus mėnuo. Tačiau, kaip atrodo, pats Butkus dėl to nesijaudina ir per Chicago televiziją pareiškime jis viltingai pažiūrėjo į ateitį.

E. TYL.

BUTKŲ ŠEIMA. (iš k. į d.) - teisininkas Zigmąs Butkus, sūnus Rimvydas, dukterys Raimunda ir Loreta ir dr. Danutė Butkienė.

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Advokatas Z. Butkus, neseniai pabėgęs iš Lietuvos, skaito paskaitą Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime Chicagoje. Toliau sėdi ALTo pirm. dr. K. Bobelis ir D. Butkienė. V. Zalatoriaus nuotrauka

Tęsinys iš 2 psl.

Neatrodė, kad Butkai būtų koki lietuvų laisvės kovotojai. Geriausių atveju, jie yra vakarietišku laisvės ieškotojai. Rytietišku laisvės anoje pusėje, atrodo, jie turėjo pakankamai. Be reikalo iš jų buvo daroma tai, kuo jie nėra. Lietuvišku požiūriu, gerai lietuviai Lietuvoje dabar labiau reikalingi nei išėivijoje. Iš anapus pabėgimas vertingas tik tuo atveju, jei bėgančiam anoje pusėje nėra gyvenimo.

Iš Butkų nedarant didvyrių, nereikia daryti ir menkystos. Kaip mes, taip ir jie teisiškia vakaruose ir tegyvena vakarų laime. Ir telydi juos išėivių pakantumas ir pagarbos jausmai.

Kas kita su ALTa. Ne tik painesniuose politiniuose labirintuose, bet ir Butkų atžvilgiu, šalia gerų norų, buvo per gausu nesiorientavimo ir atėities nematymo.

Vestuvės

Chicagoje gyvena ponis ALTa, o New Yorke - BALFas. Dabar jie apsivedė. Ponas BALFas išsikė-

VIENYBĖ, 1973 m. sausio 26 d.

Iš į Chicago. Mylėjosi, nors kiek dėl pinigėlių.

Pono BALFo biografiją rašo Miniotas Lietuvoje. Miniotas prirašė visokių gandų ir neteisėbių. Jis įtaria BALFą užsimant ne šalpa, o politika. Aš bijau, kad kō gero ir aš pradėsiu įtarinėti. Teks manyti, kad Miniotas ne vien niekus paisto.

Užuojauta

Mūsų laikraščiuose nuolat skundžiamasi, kad okupantas į Lietuvą nepraleidžia žinių apie išėivių Lietuvio veikimą. Jei ką iš išėivių Lietuvoje koks Sniečkus ir iškeikia, mes guodžiamės: nors ir tokiu būdu lietuviai Lietuvoje apie mus sužinojo.

Vienybinkas Edvardas Sulaitis įsitaisė patogiau. Jis rašo išėivių visuomeninio gyvenimo žinutes, o keli laikraščiai Lietuvoje spausdina.

E. Sulaitis ligi šiol buvo išėivių žurnalistų draugijos narys. Dabar jį iš draugijos pašalino už tai, kad bendradarbiauja okupanto spaudoje. Sunku patikėti.

Užuojauta Edvardui.

Protestas JAV Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Centro Vadovybei

Neseniai spaudoje pastebėjau nepasirašytą žinutę, kad cv kolegą Edvardą Sulaitį vienbalsiai pašalino iš L. Ž. S. Perskaitęs pagalvojau, kad tai dar viena iš dažnų spaudos ančių plataus santaržo kampanijoje, kuri vykdoma prieš ryšius su tėvynainiais šalininkus. Kol, Sulaitis mane informavo, kad jis jokio pranešimo dėl savo pašalinimo asmeniškai nėra gavęs. Deja, pasiteiravus cv, paaiškėjo, kad žinia tikra.

Kaip Sąjungos narys aš šiūomi protestuoju prieš kol. E. Sulaičio gėdingą ir neteisėtą pašalinimą iš mūsų eilių, nes tai nieko neturi bendro su mūsų organizacijos tikslais ir funkcija. Vietoj stengėsi suburti kuo didesni lietuvų spaudos bendradarbių skaičių savo organizacijoje ir pakelti jų žurnalistinį lygį, Jūs įsijungėt į tamsiausius mūsų emigracinės visuomenės sluoksnius ir pasielgėt ne kaip XX amžiaus laisvi žurnalistai, o kaip viduramžių raganų medžiotojai. Aš manau kad visiems, išskyrus gal tik Jus pačius, visiškai aišku, kad tą taip dažnai - ir tikriausiai veidmainiškai - apgaillimā mūsų visuomenės skaldymā šiuo atveju vykdo ne Lietuvos okupantai, o Jūs patys.

Kolegos Sulaičio pašalinimas prieštarauja ne tik sveikam protui, o ir mūsų įstatams, į ką, tikiuosi, kad atkreips dėmesį Kontrolės Komisija ir Garbės Teismas. Jeigu jau korespondencijos apie išėivių sportą ir kultūrinį gyvenimą Lietuvoje automatiškai diskvalifikuoja mūsų sąjungos nari, tai kaip tada elgtis su redaktorais kurie persifotografuoja iš Lietuvos spaudos ištisus straipsnius ir deda į savo laikraščius? Kaip suderinti tokį galvojimą su mūsų dešimtmečius trukusių verkšlenimų kad, girdi, "jie iš anapus tai mums perša visokią propagandą, bet neprima jokių žinių iš mūsų gyvenimo"? Kaip gi pagaliau paaiškinti tokį slaptą "teismo procesą", kai "kaltinamajam" nebuvo iš anksto pranešta, neduota progos atsakyti į kaltinimus ir pats sprendimas paskelbtas anonimine žinute spaudoje? Gerai, kad nebe gyvenam Gestapo ir NKVD laikais, o tai aš savo kaimyno Sulaičio, doru lietuvio, pavyzdingo žurnalistu jau nebematyčiau gyvųjų tarpe! Ir ar ne tokios "akcijos" sunkiais mūsų tėvynei laikais pražudė ne vieną nekaltą tautietį Sibiro taigose ar saugumo rūsiuose? Geriausiu atveju Jūsų sprendimas yra profesinio pavydo padikuotas, o blogiausiu - prilygsta Solzenicino pašalinimui iš komunistinės rusų rašytojų sąjungos!

Raginu, kad, sukaupe savo pilietinę drąsą, sušauktumėt naują cv, posėdį šiam klausimui persvarstyti. Kol, Sulaitis vertas premijos, o ne pasmerkimo už savo pionierišką veiklą mūsų žurnalistinio žurnalizmo srityje.

V. ZALATORIUS

1973 m. sausio mėn. 24 d.

DAR PLUOŠTELIS medžiagos iš Vytauto Alseikos, buvusio VLIK'o nario, spaudos konferencijos Vilniuje, 1972 m. gruodžio 12 d. Čia jis atsako į Lietuvos žurnalistų klausimus. (Perspausdiname iš "Gimtojo Krašto")

VYTAUTAS ALSEIKA ATSAKO Į ŽURNALISTŲ KLAUSIMUS

— Papasakokite, kokiais būdais — kada, iš kur, kokiu keliu ir kokiomis priemonėmis — jūs grįžote į Tarybų Lietuvą. Ar žinojo kas nors iš buvusių jūsų bendradarbių, pažįstamų, artimųjų apie jūsų ketinimą pasilikti Tarybų Lietuvoje gyventi visam laikui — klausia ELTOS korespondentas B. Bučelis.

V. ALSEIKA: Iš JAV išvykau 1972 m. rugsėjo mėnesį. Iš Niujorko išplaukiau laivu, tiesiai į Vakarų Vokietiją, kur man teko praleisti keletą dienų. Po to nuvykau į Vakarų Berlyną ir iš ten telegrama ir laišku pranešiau artimiesiems ir VLIK'o vadovams apie kelionę Lietuvon bei apie tai, kad į darbą VLIK'e nenumatau grįžti. Po to atsidūriau Rytų Berlyne, Vokietijos Demokratinės Respublikos sostinėje, ir kreipiausi į Tarybų Sąjungos pasiuntinybę, prašydamas leidimo vykti į Tarybų Lietuvą. Leidimą gavęs, spalio 10 dieną atvykau į Vilnių. Prieš išvykdamas į Europą, dar prieš keletą mėnesių, painformavau savo artimuosius ir draugus, kad noriu įvykdyti savo seną pasiryžimą — persikelti gyventi į Vilnių. JAV-se neinformavau VLIK'o vadovų — buvau išvykęs atostogų ir nenorėjau apie savo žygį pranešti VLIK'o vadovams ir kitiems pareigūnams, nes prisibijojau ne tik galimų trukdymų, bet ir smurto.

Ta proga kiek apie trukdymus iš organizacijų ir iš pačių tautiečių pusės. Jie pastebimi jau daugelį metų. Štai prieš keletą metų Lietuvoje lankėsi jaunieji lietuviai sportininkai iš JAV. Jų tarpe buvo vienas gabus muzikas, Ritas Babickas, nemaža metų dirbęs Čiurlionio dainų ir šokių ansamblyje Klivlende. Šis asmuo, nereiškęs jokių simpatijų Tarybų Sąjungai ir iš viso buvęs bepartysis žmogus, greitai tapo kai kurių aršių emigrantų auka. Jį ypatingai puolė buvusio prezidento Antano Smetonos sūnus Julius. Tikriausiai jums nežinoma, kad vienų iškilmių metu Klivlende, vasario mėnesį, kai scenoje buvo susirinkę dainininkai ir šokėjai, jų tarpe ir muzikas Babickas, iš publikos pakilo ne kas kitas, kaip Julius Smetona, įbėgęs į sceną, jis iš kišenės išsitraukė revolverį-purkštuvą ir, šovęs į Babicką, pataikė vienai merginai į veidą. Kitas, naujesnis pavyzdys, — tai atgarsis praėjusią vasarą Lietuvoje apsilankiusių vaikų grupės, kurių globojo mokytojai iš Cicero miesto. Kai kurie ekskursijos vadovai, kaip mokytoja Zalatorienė, jau nukentėjo, buvo atleista iš pareigų.

— Kokie jūsų pirmieji įspūdžiai Lietuvoje? — klausia žurnalistas A. Šimkūnas.

V. ALSEIKA: Trumpai sakant, mano įspūdžiai, patirti per pirmuosius du mėnesius Lietuvoje, — labai geri. Stengiausi susipažinti su visom gyvenimo apraiškom, ne tik Vilniuje, Kaune, bet ir kituose miestuose, su kultūra, socialiniu gyvenimu, taip pat ir su buitimi. Per aštuonias savaites aplankiau daugelį miestų, pirmiausia stengiausi palyginti tai, ką esu matęs prieš karą Vilniuje, kurį laiką savo jaunystės miestu, nes jame esu gyvenęs apie aštuoniolika metų, o taip pat Kaune, kuriame man teko subręsti ir būti studentu. Po keletą kartų jau esu buvęs Šiauliuose, Telšiuose, Ukmergėje, Panevėžyje, Anykščiuose, Plungėje. Aplankiau „Svyturio“ kolūkių Sakių rajone, Godingos kolūkių Plungės rajone ir Leonpolio tarybinį ūkį šalia Ukmergės. Intensyviai sekęs kultūrinį gyvenimą, ypatingai Vilniuje, galiu pasakyti — mano įspūdžiai iš tikrųjų labai geri. Stebėjau pažangą teatrų srityje, džiaugiausi, kad socialistai Noreika, Daunoras, Kaniava pripažįstami, gerbiami ne tik savo šalyje, bet ir kviečiami gastrolėms į įvairius Europos kraštus. Tai rodo, kad lietuviai išaugino neabejotinai gerus meno talentus. Gerai prisimenu Kanlavos koncertą, maždaug prieš penkerius metus [vykusį] Čikagoje. Koncerte apsilankė apie 800 žmonių, jų tarpe didesnė dalis jaunimo. O veiksniškai pasamdė automobilius, kuriuose sėdėję lietuviai emigrantai fotografavo tuos, kurie norėjo išgirsti lietuvių menininko koncertą.

Mane Vilniuje ir kitur labai žavėjo prisirūšimas prie liaudies meno. Sujaudino Jurgio Gaižausko jubiliejinis koncertas Vilniuje ir vėliau kolūkyje netoli Plungės. Dažnai vaikščioju Vilniaus gatvėmis, ir mane ypatingai žavi mūsų pareigūnų dėmesys ir jų susirūpinimas restauruoti senus pastatus, mūsų žmonių meilė Lietuvos, Vilniaus bei kitų miestų senovei. Esu pastebėjęs nepaprastą pažangą literatūros srityje. Apie tai žinojau, dar gyvendamas Amerikoje, ten apie ją patyręs iš „Tiesos“ ar įvairių žurnalų. Jau tada žinojau,

kad lietuviškos knygos plinta labai smarkiai, kad jų tiražas žymiai didesnis už daugelio Vakarų kraštų knygų tiražus. Juk štai JAV-se, krašte, turinčiame daugiau kaip 200 milijonų gyventojų, naujos knygos tiražas siekia normaliai vos 5—10 tūkstančių egzempliorių ir tik ypatingais atvejais, jei knyga tikrai sensacinga, įdomi, pasiekia 100 000 ar daugiau egzempliorių. Tai nepaprastai didelis skirtumas Lietuvos naudai. Aišku, ir komplimentas lietuvių rašytojams bei jų puikiems skaitytojams, kurie per porą savaitių, kaip įsitikinau Vilniuje, išgraibsto vieną ar kitą naują beletristinę knygą. Mano įspūdžiai Kaune taip pat puikūs — ten žavėjau dramos teatro pastatymais, nebe pirmą kartą gėrėjau si muziejais.

Man nepaprastą įspūdį padarė Panevėžys, Anykščiai (čia pastebėjau gražią tautiečių meilę savo kūrėjams Baranuskui, Bilionui, Vienuolui). Anksčiau Šiaulius pažinojau kaip gana apleistą provincijos miestą, o dabar gi prieš mano akis Šiauliai iškilo lyg tas Feniksas iš pelenų.

Kalbant apie įspūdžius kolūkiuose ir viename tarybiniam ūkyje, galiu tarti — įspūdžiai taip pat neblogi. Jie akivaizdžiai galėjo paneigti ypač pastaraisiais metais mūsų emigrantų spaudoje reikštą nuomonę, kad, girdi, kolūkiuose trūksta duonos, kito maisto, kad žemdirbiai vargsta, kad jiems trūksta dviračių ir panašių priemonių. Jau iš pirmų apsilankymų įsitikinau, kad padėtis visai kita, kad kolūkiečiams tikrai netrūksta duonos, kad turima kuo pavaišinti svečius. Pagaliau jiems ne tik netrūksta duonos, bet ir uždarbio jiems pakanka tiek, jog žymiai lengviau, negu miestų gyventojai, gali įsigyti net automobilius...

Žemdirbiai taip pat turi pakankamai galimybių naudotis ir kultūros gėrybėmis. Turėjau progą ne tik oficialiai kalbėtis su kolūkių pirmininkais, vadovais, bet lankiausi ir kolūkiečių gyvenvietėse, ir stebėjau jų galimybėmis pasisemti kuo daugiau kultūros gėrybių.

Kalbant apie buitines gyvenimą, negaliu slėpti, jog man ne viskas čia patiko. Taip, Vilnius žymiai švaresnis už Niujorką ar Čikagą, Los Anželą bei kitus JAV miestus. Tai man darė įspūdį. Tačiau dar praslinks kiek laiko, kol galėsiu apsiprasti su eilėmis maisto produktų krautuovėse, ir jos man atrodė keistos, nes, kaip pastebėjau, maisto produktų yra. Keistą įspūdį man daro ir pėsčiųjų eismas Vilniaus ar Kauno miesto gatvėse. Štai pėsčiai, nematydami mašinos, įstrizai, išilgai raižo galvas, neieško specialių perėjimo takų, nepaiso net raudonų žviesoforų žviesų. O kas man padarė gerą įspūdį — tai mūsų moterų rūbai, lietuvių sugebėjimas sekti ir kitų kraštų madas, mokėjimas įmantriai apsirengti.

— Prašau plačiau papasakoti apie tai, kaip emigrantai, jų vadovai panaudoja savo grožinę literatūrą propagandos tikslais ir kaip lietuvių reakcinė emigracija sutaria su kitų Pabaltijo tautų, su ukrainiečių, baltarusių ir kitų, reakcingaisiais atstovais, jų organizacijomis, — tokį klausimą pateikia rašytojas P. Keldošius.

V. ALSEIKA: Štai ką noriu pastebėti: mūsų emigracijos vadai, deja, visiškai nesidomi ne tik literatūra, bet ir Tarybų Lietuvoje leidžiama spauda. Ypatingai VLIK'o vadai ja susidomi tik tais atvejais, kai ten pasirodo kuris nors straipsnis apie emigrantus ir jų organizacijas. VLIK'o vadovams literatūra beveik neegzistuoja. VLIK'o radijo valandėlių skriptuose (rašiniuose), kiek man teko patirti, kai kurių autorių knygų paskiros vietos panaudojamos reikariais, ir tik tos, kur kalbama apie kai kuriuos trūkumus kaimo ar miesto gyvenime, kokių būdavo anksčiau ir kokių pasitaiko visur.

Kalbėti apie emigracijos literatūrą būtų ilgas klausimas. Tiek galiu pasakyti, kad apleičiu jį vis slankiu nuosmūkiu keliu. Taip, rašytojų yra, bet dar daugiau matome rašytojų-grafomanų, kurie kepa vėną po kilo romanus, apysakas, ir jie, deja, labai dažnai premijuojami. Literatūra smukdoma. Gal svarbiausia dėl to, kad emigracijoje gyvenę nebeturį temų, jie neturi ryšio su žeme, su Lietuva ir tuo pačiu metu jie vengia paliesti savo buitines temas. Būdinga, kad pastaruoju metu mūsų emigracijos rašytojų kūryba plinta lėtai, jų knygų išperkama vos vienas kitas žymus egzempliorių. Štai, pavyzdžiui, Bronio Railos knyga apie dialogą su kraštu Vakarų pasauly pasiekė vos 80 pirkėjų.

Dėl antros klausimo dalies: trumpai tariant, lietuviai savo „vadavimo“ veiklą siekia derinti, pirmoje eilėje, su latviais ir estais, žymiai mažiau su kitomis tautybėmis. Tačiau iš tikrųjų toji veikla lieka siauro ratelio ribose. Taip, steigiamos bendros organizacijos su latviais ar estais, kas keli mėnesiai vyksta pasitarimai, norima veikti bendrai, tačiau tikrovėje išeina kitaip. Tiesa, bandoma kurti bendras tautybių organizacijas, sąjungas, tačiau dažniausiai tai bergždžias darbas, nes tuoj pat iškyla egoizmas ir intrigos.

Lietuvių išelvių ryšiai su kitomis tautybėmis — silpnai.

Baltarusijos atstovas klausia apie VLIK'o ir kitų lietuviškųjų reakcingųjų organizacijų ryšius su baltarusių emigrantų organizacijomis.

V. ALSEIKA: Ryšiai su Baltarusijos emigracija, kaip ir su kitomis, yra labai silpnai. Galiu pasakyti, kad kai kurios lietuvių organizacijos, kaip ALT'a Čikagoje (Amerikos Lietuvių Taryba) maždaug prieš 20 metų buvo paskelbusi memorandumą anglų kalba, kur buvo polemizuojama dėl kai kurių tautų, daugiausia lietuvių, praeitį, dėl baltarusių pažiūrų Vilniaus, jo krašto klausimais ir t. t. Memorandumas buvo panaudotas politinėse Vašingtono sferose. Tačiau jokio sistemingo bendradarbiavimo lietuvių išelvių su baltarusiais neturi.

„Mokslas ir gyvenimas“ redakcijos atstovas A. Viršulys klausia, kaip suliko emigrantai žinią apie V. Alseikos sugrįžimą į tėvynę, „Svyturio“ atstovas O. Aleksa prašo plačiau charakterizuoti VLIK'o vadovus.

V. ALSEIKA: Kaip ir reikėjo laukti, mūsų emigracijos sluoksnių, ypač spaudos, reakcija buvo smarki ir palyginti plati. Kaip matyti iš mane pasiekusių mano draugų laišku, kai kurie emigracijos dienraščiai ir savaitraščiai pradėjo pikty prasimanyti, juodininti ir žmeiztų kampaniją. Kaip reikėjo tikėtis ir kuo aš neabejojau, dar prieš išvykdamas Europon, čia pirmuoju smuiku groja vadinamųjų „socialdemokratų“ Čikagoje leidžiamas dienraštis „Naujienos“. Jis lig šiolei paskelbė penkis, o gal ir daugiau straipsnių, kurie išimtinai liečia ne tik mano žygl, bet ir mano praeitį, net ir mano tėvus, mano buvusius ar esamus pomėgius. Tame laikraštyje plačiai reiškiasi katalikų veikėjas P. Stravinskas, buvęs teisėjas Vilkijoje, ir jis, pasinaudojęs mano atveju, panoro suvesti sąskaitas su katalikiškuoju „Draugo“ dienraščiu, kuris savo metu atsiskakė Stravinsko bendradarbiavimo. Dėl atgarsių — neabejojau, kad jų bus dar daugiau, ir esu įsitikinęs, kad po šios konferencijos reakcija bus dar įdomesnė, smarkesnė, dar įžūlesnė. Toji spauda mane apipils dar didesne rašalo srovė.

Kaip tai daroma, norėčiau pateikti trumpą pavyzdį. Štai „Naujienos“ rašė, kad tėvas mane 1938 m. „Istatęs“ į buvusią diplomatinę tarnybą, o tuo tarpu mano tėvas jau buvo miręs prieš dvejuis metais... Reakcijos įtūžimas, manau, rodo mūsų emigracijos sluoksnių, vadų, gal būs, ir pasimetimą, nes jiems gal neaišku, ką tas žmogus, Lietuvos atvykęs, gali papasakoti vėliau ir pan.

Kitas klausimas — dėl vadovų, jų apibūdinimo. Trumpai, pirmuoju bruožu laikyčiau jų susenėjimą. Tiesa, VLIK'o pirmininkas Valiūnas nėra susenęs, bet jis — ne politikas. Jis vis siekia karjeros biznio, ekonominėje srityje, prekyboje. Svarbiausia, kad darbas VLIK'e jam aiškiai naudingas: jis važinėja po įvairius kraštus, tvarko savo biznio reikalus, tuo pačiu metu jis aplanko Turkijoje Brazinskus, ateit, drauge keliama vadovo vardas — žiūrėkit „aš rūpinuos gyvybiniais emigracijos reikalais, man rūpi Lietuvos vadavimas“... Taigi Valiūnas yra naudingas VLIK'ui ir šis naudingas jam.

Prie susenėjimo grįžtant — visa eilė VLIK'o vadovų jau išmirę. Nebe naujiena žmonės, sulaukę 70 metų ir vis tebesėdį VLIK'o valdybos kėdėse. Štai Juozas Audėno pavyzdys. Jis, galima tarti, propagandos „ministeris“, jo rankose visi VLIK'o biuletiniai, radijo valandėlių medžiaga. Tačiau jo atmintis jau gerokai slubuoja, jis dažnai klaidingai perskaito net išspausdintą tekstą. Jau minėta, kad bendras jų vadų bruožas — nesidomėjimas Lietuvos gyvenimo tikrove.

— Kokiu būdu gavote cituotus VLIK'o dokumentus, kurie čia pat ir eksponuojami? — klausia „Komjaunimo tiesos“ korespondentas A. Semaiška.

V. ALSEIKA: Jau minėjau, kad nuo 1953 m. dirbau Vokietijoje VLIK'o Vykdomojoje Taryboje. Jos įstaigoje ne tik aš, bet ir visa eilė bendradarbių visai lengvai galėjo stebėti ar susipažinti su VLIK'o dokumentais, bylomis ar archyvais. Man, Vokietijoje apie aštuonerius metus redavusiam Eltos biuletenį ar ruošusiam skriptus, vis tekdavo pasinaudoti įstaigos archyvais. Pagaliau visa eilė VLIK'o vadovų ar įstaigos pareigūnų — čia galėčiau paminėti ilgametį finansų tvarkytoją VLIK'o Vykdomojoje Taryboje Tomą Sidiskį ar redaktorių Hermaną Jakuzailį — tai buvo žmonės, kurie neslėpdavo tariamų paslapčių. O kad VLIK'as turėjo ryšių su amerikiečiais, ypač Vokietijoje, tai buvo vieša „paslaptis“.

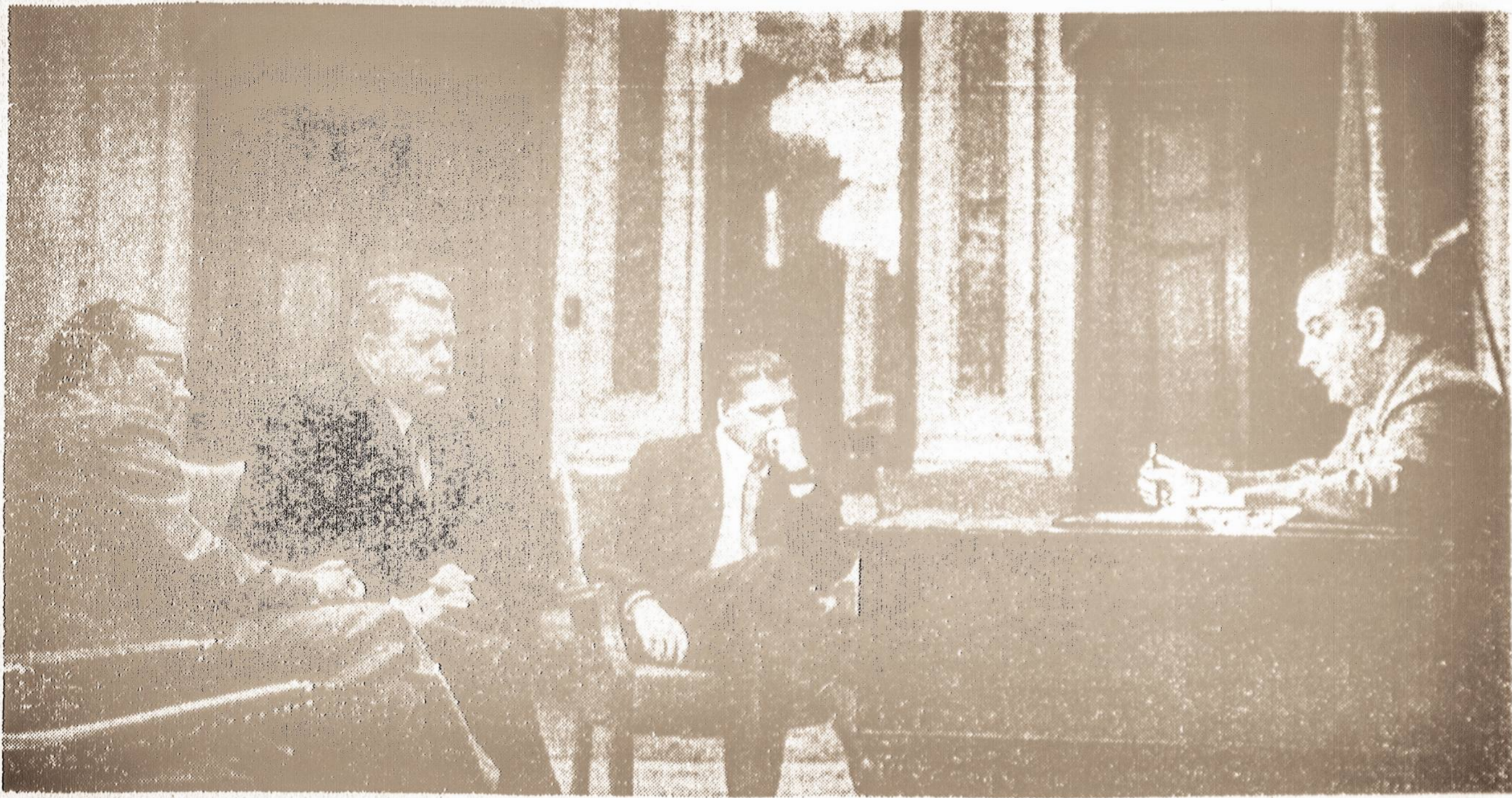
Noriu pažymėti — prieš 20 metų jau buvau pasiryžęs kaupti medžiagą savo atsiminimams, knygai apie tai, kokios vyko rietenos, kaip buvo naudojamos svetimosios lėšomis, kaip idealai buvo pavirsti eiliniu bizniu ir panašiai.

Turiu priminti ir tai, kad VLIK'as, iš Vokietijos keldamasis į JAV (vėliau ir VLIK'o Vykdomoji Taryba) likvidavo turį ir jį gabeno į Niujorką. Gal atrodė keista, tačiau tikrai, kad pareigūnai dokumentus, raštus dalijo Vokietijos lietuvių veikėjams, nes ir šie kaupė medžiagą straipsniams ar atsiminimams. Pagaliau, kai man teko tęsti darbą VLIK'o jau Niujorke, su kai kuriais laiškais, dokumentais mane buvo supažindinęs VLIK'o ir kitų organizacijų techninis personalas.

— Jūs sakėte turįs medžiagos ne vieną knygą. Kokios tai bus knygos? — klausia „Literatūros ir meno“ korespondentas.

V. ALSEIKA: Svejoju parašyti dvi knygas. Vieną paskirsiu tik lietuviškosios emigracijos gyvenimui. Joje norėčiau duoti platesnę šio gyvenimo panoramą, neaplenkiant nei viršūnių, nei apačios. Antroje knygoje ketinu parodyti Jungtines Amerikos Valstijas. Nors apie jas rašyta nemaža, tikiuosi atskleisti dar nežinomus Tarybų Lietuvos skaitytojui šios šalies gyvenimo puslapius. Juk aš ten praleidau apie 17 savo gyvenimo metų, spėjau daug patirti ir išgyventi. Aišku, kad šioje knygoje tam tikra dalimi bus paliestos lietuviškosios išelvių problemos. Dėl knygų išleidimo teks tartis su leidyklų atstovais, vyks medžiagos rūšiavimas, teks padirbėti archyvuose, ir tai būtų mėnesių darbas. Dabar man sunku pasakyti, kada pirmos knygos rankraštį galėsiu įteikti leidyklai.

— Kalbėdamas jūs paminėjote Brazinskus. Ar negalėtumėte išsamiau papasakoti apie valdmenį, kurį ilgo atveju suvaldino VLIK'as? — klausia žurnalistas A. Chienas.

VYTAUTAS ALSEIKA ATSAKO...

Tęsinys iš 4 psl.

V. ALSEIKA: Dėl VLIK'o vaidmens tėvo ir sūnus Brazinskių byloje galiu pasakyti šį tą, kas man žinoma, taip pat norėčiau padaryti tam tikrą pastabą kaip teisininkas. Kai daugiau kaip prieš dvejus metus, 1970 metų spalio 15 dieną, jie skrisdami nužudė sfiurdos ir pagrobė tiktuvą, vlikiečiams tai patiko, ir jie nuo pat pirmųjų dienų griebėsi gėdingos veiklos, stengdamiesi šiai kriminalinei bylai suteikti politinį pobūdį. Savo prenešimuose emigrantų spaudai ir kitoms organizacijoms VLIK'o veikėjai liaupsino abu Brazinskius kaip didvyrius. Praėjus maždaug savaitei po šios tragedijos, tuometinis VLIK'o valdybos narys Romas Kezys buvo komandiruotas į Ankarą išsiaiškinti, kas dedasi su Brazinskais, ar jie iš karto Turkijoje bus teisiami ir t. t. Vėliau VLIK'as ėmė rinkti aukas, o jo pirmininkas Juozas Kęstutis Valiūnas nuvyko į Šveicariją, kur per savo pažįstamą rado, jo nuomone, tinkamą advokatą Turkijoje, po to aplankė Brazinskius ir trijų dienų laikotarpyje kalbėjosi su jais. Grįžęs iš Stambulo, Valiūnas neslėpė, jog jis kalbėjosi su Brazinskais ir painstruktavo juos, kaip jie turį elgtis tardymo ir teismo metu. Instruktažą jis pakartojo antrojo susitikimo metu, kuris taip pat truko dvi ar tris dienas.

Per metus Valiūnas matėsi su Brazinskais du ar net tris sykius. Jau po pirmo pasimatymo Valiūnas prasiarė, jog buvo planuota koku nors būdu pagrobti tėvą ir sūnų Brazinskius, nugabenti juos į „draugiškesnę“ šalį (turėta galvoje Graikija), o iš ten galima būtų vieną ir antrą persiųsti į Ameriką. Todėl greit — per porą mėnesių — buvo pasistengta parūpinti jiems buvusios buržuazinės Lietuvos pasus. Tuo pasirūpino vadinamasis Lietuvos generalinis konsulas Niujorke. Šie pasai jau buvo įteikti Brazinskams, tačiau organizuoti pagrobimą, matyt, buvo ne taip paprasta. Taigi planas liko neįgyvendintas.

Dabar noriu pareikšti kaip teisininkas, VLIK'o pirmininko Valiūno „instruktažas“ Brazinskams, kaip jie turį elgtis tardymo metu ir teismo procese, aiškiai prieštarauja juridinėms normoms.

VLIK'as, stengdamasis pavaizduoti Brazinskius didvyriais, tuo pačiu tikėjosi susikrauti politinį kapitalą. Jo vadovai organizavo aukų rinkimą Brazinskių teisei gynybai ir jau sumokėjo advokatui stambią sumą. Renkant aukas, lietuviai emigrantai pradėjo murmėti — ar verta VLIK'ui kištis į šią kriminalinę bylą. Antra vertus, kilo abejonė, ar prasminga mokėti stambias sumas turkui advokatui, kuris melžė vis daugiau ir daugiau pinigų iš VLIK'o, ir šiaip jau vos suduriančio galą su galu.

Vienu žodžiu, VLIK'o viltys įsigyti veiklios ir greit į įvykius reaguojančios organizacijos autoritetą žlugo. Maža to. Dabar, kai JAV pačios vis dažniau susiduria su oro piratizmo atvejais ir Amerikos visuomenė laukia pasirodant įstatymų šiuo klausimu, VLIK'o veiksmai, ginant žmogžudžius Brazinskius, dar kartą parodė jo tikrą, negražų veidą.

„Tiesos“ žurnalistas D. Šniukas prašo plačiau papasakoti apie vadinamus frontininkus, katalikus. „Gimtojo krašto“

VIENYBĖ, 1973 m. sausio 26 d.

aistovas V. Reimeris klausia apie kultūrinį bendradarbiavimą, kaip į jį žiūri „vaduotojai“.

V. ALSEIKA: Vadinamus katalikus-frontininkus pavadinčiau lietuviškais smogikais, nes tai katalikų krikdėmų atskala, kuri per jėgą siekia užimti stipriausias pozicijas mūsų išivijoje JAV, Vokietijoje ir kitur. Jie ypatingai veržiasi į Bendruomenės organizaciją JAV, į ALT'ą (Amerikos Lietuvių Tarybą) Čikagoje, na, ir į VLIK'ą. VLIK'o vadovas Valiūnas nors katalikų žmogus ir net kai kieno laikomas bepartyviu, tačiau daug kas žino apie jį simpatijas frontininkams. Katalikų ir frontininkų kryptis — griebti svarbiausius postus į savo rankas — jau pakankamai išryškėjusi.

Dėl klausimo — kaip emigracijos vadai žiūri į bendradarbiavimą su kraštu. Jų požiūris aiškiai neigiamas. Šiuo klausimu leidžiamos net deklaracijos. Pavyzdžiui, prieš keletą metų Klivlende VLIK'o vadų paskelbta, jog negalima bendrauti su Tarybų Lietuvos įsteigomis ir ryšiai feleidžiami tik privatus pobūdžio. Išivių vadinami veiksniai, ypatingai gi VLIK'as, įvairiomis progomis, viešai ar privačiai, griežtai pasisako prieš bendradarbiavimą. Jau minėjau, kad VLIK'as neigiamai pasisakė prieš Tarybų Lietuvos menininkų gastroles JAV-se ar Kanadoje. Nebuvo vengiama spaudimo ir išivijos reakcinei spaudai — kad ji tik nedėtų, saugok dieve, jokio skelbimo apie menininkų koncertus ar jų vertinimo, kad nepasakotų apie Tarybų Lietuvos rašytojų, dailininkų, kompozitorių, visuomenės veikėjų viešnagę JAV-se. Tas pats VLIK'as stoja ir prieš išivių dailininkų keliones į Lietuvą. Veiksniai puola net tuos laikraščius, kurie išdrįsta savo skiltyse persipausdinti ar osetiniu būdu pakartoti Tarybų Lietuvos spaudos straipsnius apie lietuvių kalbą, senovę, Lietuvos piliis ir pan.

Nepaprastai būdinga tai, kad tie VLIK'o vadovai patys nevensie kontaktų su atvykstančiais iš Tarybų Lietuvos. Vos patyrę apie atvykusius lietuvius rašytojus, žurnalistus ar kolūkio pirmininkus, tie vadai, žinoma, slapstai, siekia su tais svečiais užmegzti ryšį. Tai, man atrodo, yra to kultūrinio bendradarbiavimo tikras paradoksas.

Žurnalistas A. Ragaišis klausia: antikomunistai, jų tarpe ir reakcinė lietuvių emigracija, visai stengiasi iškreipti daugianacionalinės tarybinės valstybės vystymosi panoramą; kaip jūs esmeniškai vertinate broliškos didžiosios rusų tautos ir kitų tautų sandraugą ir jos įtaką lietuvių tautos suklestėjimui? Kas slapstai po buržuazinių teoretikų fraze, kad, neva, pramonės, miestų statybos augimas Lietuvoje spartina rusifikavimą? Panašų klausimą pateikė ir A. Paulius, Vizavijunginio radijo korespondentas.

V. ALSEIKA: Trumpai galiu atsakyti tiek, kad man per tas kelias savaites teko įmanomai plačiai susipažinti ne tik su įvykiais Tarybų Lietuvos kultūros gyvenime, su buvimu, su pasikeitimais dvasinėmis sferomis, bet teko susipažinti ir su kitų tarybinių respublikų perama ir talka Lietuvai ūkie srity. Tai šiečia premone, prekyba, miestų statyba ir kita. Visa liudija broliškųjų respublikų sandraugą, ir tai ypatingai iškeltina 30 metų Tarybų Sąjungos įkūrimo sukakties minėjimo dienomis. Man visa tai visiškai suprantama.

Lietuvos turistams besilankant Amerikoje praeitų metų rudenį, Vilniaus miesto vykdomojo komiteto pirmininkui Vytautui Sakalauskui buvo suteiktas Baltimorės miesto garbės piliečio vardas. Pas Baltimorės mērą D. Šeferį (dešinėje) lankėsi (iš kairės) E. Jusky, V. Sakalauskas ir R. Petrauskas.

L. Ruklio nuotrauka

VYTURYS

Vos tik saulės spindulys
Nufirpdino šaltą sniegą,
Štai parsukridęs vyturys
Kelia čiulbesiu mūs jėgą.

Nuo pat ryto,
Vos prašvito,
Jis per dieną
Vis tą vieną
Skelbia linksmą mums naujieną —
Čir-vir-vir pavasaris!

Paprasta ta jo daina,
Kas pavasarį girdėta,—
Bet kaskart tik ji viena
Guodžia žirdį sužavėta.

Vos atšilo
Ir pakilo
Tik saulutė,
Mes sukručė
Laukiam suskambant dainutę —
Čir-vir-vir pavasaris!

O išgirdę ją anksti,
Žiedus ir gėles sapnuojam,—
Ir, linksmumo apimti,
Mes su vyturiu dainuojam:

Būki sveikas,
Meilės laikas!
Tu mums duotas
Pumpuruotas,—
Giedrink mūs jaunystės puotas —
Čir-vir-vir pavasaris!

Vincas Mykolaitis-Putinas
(iš „Raštų“, I t.)

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

IŠISTEIGĖ ANTRA OPEROS GRUPĖ

Chicagoj keli metai veikia Lietuvos Opera. Ji vienintelė už Lietuvos ribų. Dabarsus organizavo dar ir kita grupė, kuri pasivadino Chicago Opera Co. Jos valdyboje: Algis Grigas, K. Girdvainis ir adv. Domas Petrelis. Jos mecenatas Edmund Mitchell-Mičiulis.

Vasario 3, 4 ir 11 dienom Marijos aukšt. mokyklos salėje ji stato Puccini operą "Bohema". Diriguoja Lyric operos dirigentas Gullio Favarlo, gros tos pat operos 34 asmenų orkestras, lietuviškai dainuos jos choristai, režisūra Zivilės Numgaudaitės.

Solistai: Daiva Mongirdaitė, Daiva Kučėnienė, Geraldina Mikužytė (Lyric operoje ji dainuoja jau 11 metų), Paulius Gudas, Algis Grigas, Vytautas Marčiukaitis, Antanas Gelažius, Rimvydas Cinka, Craig Johnson, Diana Locallo, A. Zieliński, C. Zieliński.

LIETUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMAS GEG. 12

Chicagoje gegužės 12 kviečiamas Lietuvos Fondo narių visuotinis suvažiavimas. Balandžio pradžioje nariams bus išsiųsti pakvietimai.

DRAUGO ROMANO KONKURSAJ LAIMĖJO ALOYZAS BARONAS

Draugo romano konkurso sprendėjų komisija, kurią sudarė Alis Rūta, Juozas Kojelis, Bernardas Brazdžionis, Jurgis Gliuda ir Daiva Macklalienė, premiją paskyrė Draugo lietuviškam Aloyzui Baronui už jo romaną "Abraomas ir sūnūs".

A. Baronas tokia premija jau yra gavęs 1961 m. už romaną "Lieptai ir bedugnės", o 1966 m. jis laimėjo Gledros korporacijos konkursą romanu "Trečioji moteris". Abi tos knygos išverstos į anglų kalbą.

Premijos \$1,000 mecenatai yra dr. Antanas ir Elena Razmai.

Chicago lietuviai maloniai tebeprisimena Lietuvos svečių apsilykymą. Iš neseniai gautos nuotraukos matome: (iš dešinės) D. Karvelytė, akt. V. Venckutė, E. Čiudakovą, stud. G. Marcinkevičiūtę.

- Povilas Kesiūnas, Chicagoj gyvenęs kultūrininkas, sausio 8 sulaukė 80 m. amžiaus. Tai teisininkas, besireiškias ir rašytojas bei tapytojas. Mokslus ėjo Vytauto Didžiojo universiteto humanitariniame bei teisų fakultete. Baigė Jones prekybos mokyklą Chicagoj. Buvo gimnazijos mokytojas Rokiškyje, Kaune, advokatas Kaune, Chicagoj įsteigė sąskaitų mokyklą. Prieš I pasaulinį karą ruošdavo vakarus kaimuose. Hanau stovykloje buvo įsteigęs teatrą Atžalyną. Yra parašęs apysakų, dramų, romanų. Redagavo Jaunimą, Lietuvos Jaunimo Sąjungos organą, kurį redaguoti iš P. Kesiūno perėmė Jonas Valaitis, dabartinis Vienybės redaktorius.

VIKTORO VIZGIRDOS PARODA CHICAGOJE

Čiurlionio galerijoje Jaunimo Centre įruošta bostoniečio dail. Viktoro Vizgirdos tapybos darbų paroda, kurią suruošė Lietuvos Dailės Institutas. Dalyvavo ir pats dailininkas.

Išstatyti 44 darbai. Vasara, kat. nr. 35, didelio formato įspūdingas ekspresionistinės krypties kūrinys. Daug mažesnio formato spalvotų piešinių. Gerą įspūdį daro iš Frelburgo apylinkių peizažas. Yra portretai: kun. L. Andriekaus, dr. J. Girniaus, Pulgio Andriušio, O. Girniuvienės ir paties Vizgirdos. Trylika kūrinių iš jų savininkų paskolinti.

Dail. Viktoras Vizgirda vienas pajėgesniųjų tapytojų ekspresionistų kūryboje - meninis pajautimas. Vizgirda pernai lankėsi Lietuvoje, kur taip pat buvo suruošta jo kūrinių paroda. Vizgirda savitas, individualus.

LB KULTŪROS FONDAS stato A. Škėmos dramą "Trys apie traukinį". Premjera įvyks vasario 3 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Vaidina LB Dramos studijos auklėtiniai. Režisuoja Zivilė Numgaudaitė.

Aldona Dvarionaitė po koncerto Chicagoje susitinka su lietuviais. Grįždama iš Los Angeles, Cal., ji čia buvo sustojusi antrą kartą ir, ta proga, greitosiomis sausio 14 d. buvo surengtas jos piano koncertas Morkūnų namuose. Atliko Franz Liszt, S. Prokofjev ir kt. kūrinius.

Pianiste Aldona Dvarionaitė sveikina dail. V. Petravičius.

Trumpai iš visur

- Toronto lietuviai turi viltį iš daugelio Toronto parkų vieną vadinti "Park Lithuania". Jis numatomas tarp Annette, Indian Grove, Humber side ir Keele gatvių. Tam reikalui yra komitetas, kurio pirmininku ir iniciatorium pirm. Stasys Jokubaitis, nariai: K. Rusinas, B. Saplys, D. Keršlėnė, adv. H. Steponaitis. Lietuvių bendruomenei atstovauja pirmininkas J. Karpis.

- Prof. Romas Vaštokas, Trento universiteto antropologijos departamento vedėjas, gyvenęs Peterboro, Ont., gavo Kanados vyriausybės sudarytos kultūros tarybos, vadinamos Canada Council \$13,479 paramą finansuoti tyrimams akmeninių paminklų Ontario provincijoje. Tuose paminkluose, statytuose 1500 m. pr. Kristų, yra įvairių graviūrų, tapybos. Prof. R. Vaštokas tyrimus administruos, o juos vykdys S. Dewdney, talkinamas universiteto studentų.

- Vilma Šimonytė, Sao Paulo, Brazilijoje universiteto studentė, sausio mėnesį išvyksta į Brazilijos krašto vidurį su kitais "Pro-

jeto Rondon" talkininkais, siunčiamais aptarnauti mažai apgyventų sričių sveikatos, švietimo ir kitais reikalais.

- A. Rinkūnas, PLB švietimo tarybos pirmininkas, gilinęs pedagogikos mokslus Toronto, Ont. universitete, gavo Master of Education laipsnį.

- Prof. dr. A. Šlepetytė-Janačienė Prancūzų Draugijos Amerikoj Pi Delta Phi (Societe d'Honneur Francaise) už nuopelnus pakelta garbės nare.

BALTIMORE, MD.

Lietuvių Melodijos - radijo vokalios 25 metų sukaktis paminėta sausio 7. Vedėjai A. Juškus ir K. Laskauskas. Specialus sukaktuvinis vakaras buvo sausio 13, Lietuvos svetainė. Gausūs dalyviai entuziastiškai išklaušė Ginos Čapkauskienės koncerto. Viešnia iš Montrealio visus sužavėjo. Vakare dalyvavo ir miesto burmistras J. Donald Schaefer. Šokiam grojo Edvardo Karčiausko orkestras.

VIENYBE, 1973 m. sausio 26 d.

Cicero bendruomeninku triukšmingas susirinkimas

Sausio 7 įvyko metinis susirinkimas. Dalyvavo beveik du šimtai. Išklaudyti senos valdžios pranešimai, išrinkta nauja valdžia.

Daug kur į tokius susirinkimus ateina pasiruošusių grupių tikslu laimėti rinkimus. Tai yra geriau, negu rinkimų ir visuomeninio darbo vengti. Betgi į Cicero susirinkimą atėjo grupė, pasiruošusi ne tik rinkimus laimėti, bet ir visus jai nepritarančius palikti suniekintus, moraliai grupės apipurvintus.

Cicero susirinkimas nebuvo laisvų lietuvių susirinkimas. Negalima susirinkimo laikyti laisvu, jei grupė savotiškų kriukininkų ne savo šalininkus nutildo arba šauksmais arba kojų dundinimu į grindis. O jei kalbėtojas vis tiek dar "nenušima", tai nutildo susirinkimo pirmininkas. Tai nebuvo laisvų žmonių susirinkimas, nes viena grupė dėstėsi, per akis nesiskaitydama su faktais, o visi kiti neturėjo galimybių net į aiškias melagystes reaguoti. Mūsų laimė, kad gyvename laisvame krašte, kur kriukininkai nedrįsta rodytis su smogikais.

Susirinkime buvo jaunimo. Viena sena istorikė pradžioje reikalavo jaunimą pašalinti, o susirinkimo eigoje mėtėsi jaunimą užgaunančių replikų.

Mėgino aiškintis viena iš šiemet Lietuvą lankusių mergaičių. Kai tik ji pareiškė, kad buvone taip, kaip čia kalbama, kriukininkų bliovimas ir grindų dundinimas ją nutraukė, o susirinkimo pirmininkas pasakė karštą prakalbą. Stipriai pakeltą balsu, įsikirščiaavęs ir pakeltomis rankomis, rėkdamas nuo prezidiumo stalo žmogus artinasi prie tos, kuri bando užginti jo melus. Drąsi mergaitė nebėgo ir nešaukė gelbėti. . . Kriukininkai užė patenkinti.

Tyliai ir ramiai, it musę kandę, laikėsi tie, kur lietuvių veikimą ir švietimą du dešimtmečius rėmė darbais ir pinigais. Nerizikavo būti nurėktais ir nudundintais.

Balsavimais nesisielota. Balsavimo lapelių buvo galima imti, kiek patinka. Balsų rinkėjai vieni užsirašinėjo balsą padavusius, o kiti balsus priėmė be kontrolės. Bal-

savo ir iš kitų kolonijų atvykusieji. "Saviesiems" buvo dalinami lapeliai su rekomenduojamais kandidatais. Ir visgi organizuotoji "gengė" į valdybą iš septynių tepravedė tik penkis savuosius. Mat, ta gengė turėjo labai silpnus kandidatus.

Susirinkimo pabaigoje prezidiumo pirmininkas primygtinai siūlo pasisakyti aktualiais ir rūpimais reikalais. Viskas buvo ir taip aišku. Norinčių pasisakyti nebuvo.

Pabaigoje buvo sugiedotas Tautos Himnas. Potokio susirinkimo himnas atrodė keistai. Tai buvo panašu į senovės kryžiuočius, kurie posėkimingų Lietuvoje žudynių giedodavo Te Deum laudamus.

Buv. valdybos nario Bartkaus pranešimas buvo pradėtas ir sustabdytas, bet susirinkime jis buvo išplatintas. Toliau dėl jo pasisakyti nebuvo kur. Bartkaus minėtas moralinis terorizmas pilnai išsiskėtęs sėdėjo ir susirinkime.

Teko net kelis tautiečius matyti, kurie tautinio solidarumo mokestį nešėsi namo, neįmokėjo. Vienas jaunuolių po susirinkimo ir sako savo tėvui:

- Tėte, kaip tau negėda į tokius susirinkimus pačiam vaikščioti ir mane vadinti! -

Chicagoje Naujienos ir Laisvoji Lietuva dėl šio susirinkimo triumfavo. Šiuo atveju susigiedojo kaip dvynukai. . .

Kas būtų, jei būtų atstatyta Lietuvos nepriklausomybė, o šios rūšies žmonės atsistotų valdžios prieky?

Brangus Dieve, globok mūs tėvyne!

B. B.

VALDYBOS NARIO EUG. BARTKAUS PAREIŠKIMAS

Cicero lietuvių kolonijoje 1972-ji metai buvo visiškai nepanašūs į anksčiau buvusius. Mūsų kolonija ilgus metus buvo rimta, vieninga ir darbšti. Buvome apsipratę su prelatu Albavičiaus dvasiniu palikimu.

Bet 1972-ji metai praėjo vieni kitus kaltinant, įtarinėjant ir niekinant. Atsirado pasalinusių jėgų,

Susirinkime būta daug balsavimų. Nuotraukoje matome balsuojančius ir Vienybės bendradarbius A. Paliulį, (kairėje) ir J. Kreivėną.

Susitinka senosios valdybos nariai susirinkimo salėje - iš k.: ižd. B. Novickis, pirm. V. Zalatorius ir sekr. J. Skamienė.

E. Sulaičio nuotr.

nieko bendra neturinčių su Lietuvių Bendruomenės dvasia.

Plačiai po išėiviją nuaidėjo mūsų jaunimo skundas, kad net ir tautos šventėje jų buvo užgauliojamų ir nepageidaujamų.

Demagogijomis ir melais tūlas laikraštis Chicagoje iš mūsų kolonijos daro biznį. Niekina net ir tokius mūsų kolonijos narius, kurie ne tik pas mus, bet ir plačioje išėivijoje žinomi kaip vertingi veikėjai ir dosnūs lietuviškų darbų rėmėjai.

Eilę metų mūsų mokykloje dirbusi kvalifikuota mokytoja šiemet lietuviškoje mokykloje nebuvo nei palikta, nei atleista, tik ignoruojama. Mokykloje atsirado pripuolamų ir mokytojo darbui nepasiruošusių žmonių.

Ramus žmogus Ciceroje prigyveno baimę būti ėdamu apkalbų ir niekinimų.

Lietuvių Bendruomenė dar niekur nebuvo taip reikalinga, kaip pas mus dabar. Turime teisę reikalauti, kad mūsų bendruomenėje būtų atstatytas lietuvių vieny kitais pasitikėjimas ir tarpusavio pagarba. Todėl ir šis metinis susirinkimas buvo laukiamas.

E. BARTKUS

Cicero rėksniai

Cicero lietuvių kolonija jau nuo senų laikų pagarsėjusi. Tik anksčiau ji garsėdavo savo kultūrine veikla, savo jaunimo chorų, mokyklomis, pavieniais kultūrininkais.

Dabar, vietoj tų kultūringųjų - priviso nauja "veikėjų katagorija", kuriems kultūra ar švietimas - svetimas dalykas. Jie "šimtaprocentiniai patriotai", kurių šventas tikslas išėiviją apsaugoti nuo visokių nedorėlių, o ypatingai nuo iš Lietuvos gaunamų kultūrinių vertybių: knygų, lietuvių kalbos, tenyškėjų solistų, menininkų ir panašiai. Tokie "apaštalai", Ciceroje remiami voldemarininkų dvasios vado - vietinės parapijos kunigo, suorganizavo būrelį "aktyvistų", kurie - kuomet yra reikalas ir susirinkimuose patrukšmauja - pašukauja, kojomis patrepsi ir garsiai kalba. Tas buvo pastebima lituanistinės mokyklos mokinių tėvų ir LB narių susirinkimuose.

Tačiau ateitis parodys, kur tie rėksniai (į mokyklos mokinių tėvų susirinkimą jie buvo atsivedę net vieną girtuoklį, kuris suolą kumštėmis pradėdavęs daužyti) Cicero lietuvių koloniją nuves.

CICERIETIS

Susirinkime registracija.

SVETIMOJ PADANGĖJ NEMALONU, NE!

(Išpūdžiai iš Vienybės
ekskursijos į Lietuvą)

EDVARDAS ŠULAITIS

Tokiu pavadinimu pasirodė maniškųjų išpūdžių iš kelionės į Lietuvą pirmasis rašinys, išspausdintas 1972 m. liepos 21 d. Vienybės laidoje. Jie išsidriekė per beveik pusmetį ir šį kartą tenka atsisveikinti su skaitytojais, kurie lyg ir kartu kėlavo su mūsų vlenyblečių grupe ir laiškais reagoavo į kai kurias pastabas arba reišė savo pasigėrėjimą.

Šiandien jau dažnas tautietis rimtai galvoja apie šių metų vasaros keliones į Lietuvą, kurių žada būti gausiau negu bet kada praeityje. Be abejo, ir Vienybė vėl ne vieną tokių ekskursijų suorganizuos. Tie, kurie vyko praėjusiais metais su vlenyblečių grupe ir vėl glausis prie savojo būrio, nes kiek gauta atsilepimų, Vienybė kartu su Afton Tours keliučių biuru sugeba suorganizuoti pačias pigiausias ir geriausias ekskursijas.

ISVYKSTAME IŠ LONDONO

Praėjusį kartą savo išpūdžiuose išsiskyrėme lietingame Londone, kuomet po 21 dienos visokių važinėjimų bei išpūdžių įvairiuose kraštuose, pajudėjome namų linkui. Tai buvo birželio 21 d. rytas, kuomet palikome savo laikinąją pastogę tame mieste - Berners Hotel. Beje, prieš tai dar aplankėme tame pačiame viešbutyje vykusią Lenkijos medžiagų, rūbų bei madų parodas. Iš Lenkijos atvykę biznieriškai kartu su anglių prekybininkais buvo surengę gana įdomias parodas, kuriose pamatėme, jog Lenkija plačiai mūšasi į pasaulinę rinką nei tokioje savo medžiagomis bei rūbais pargarsėjusioje Anglijoje! Atrodo, kad ir komunistiniai kraštai, kokiu yra Lenkija, pradeda vis labiau įsitikinti, jog be eksporto valstybė negali gerai gyvuoti.

Kaip ir Paryžiuje, taip ir Londone areodromą pasiekėme gerokai pavėluotai. Tai nebuvo daug laiko ir tik spėjome sutvarkyti formalumus, atiduoti bagažą - ir tuojau į lėktuvą. Tik Tarybų Sąjungoje ir Lietuvoje palydovės mus į areodromus pristatydavo keliomis valandomis anksčiau; šiaip jau visur kitur vos - vos suspėdavome nutverti lėktuvą už sparnų. Dar kai kas iš mūsų grupės areodrome bandė šį tą nusipirkti tose krautuvėse, kur nereikia mokėti mokesčių, tačiau turėjo savo užsimojimus atidėti.

Ir vėl sėdome į didžiulį Pan-American bendrovės lėktuvą savo tolimajai kelionei per Atlantą. Nespėjome įsitvirtinti savose vietose - ir jau mūsų paukštis kyla. Čia ir vėl kartojasi maždaug ta pati istorija - valgomie pietus, o po jų rodomi filmai, kas nori klausosi muzikos, šnekučiuojasi, vaikštinėja. Vietos daug ir kartais net gali užsimiršti, jog skrendi virš debesų. Ypatingai paėmus buteliuką

skotiško ar konjako tokiam užsimiršimui yra daugiau pagrindo.

Mūsų ekskursantai ir ekskursantės, kurios Londone paskutiniąsias dienas jautėsi kiek pavargusios, lėktuve vėl lyg iš naujo atgimė ir naujų jėgų gavo. Kiek išsilinksminus, lyg stengėsi viena kitą savo garsumu nugalėti. Planavo kokius išpūdžius artimiesiems pirmiausia pasakoti ir kokias dovanas jiems įteikti. O tų išpūdžių per tas tris savaites susitelkė daug. Visų lūpose kartojama Lietuva - kraštas, kuris labiausiai visus mūsų turistus traukė. Visi reišė pasitenkinimą šia ekskursija; kai kurios mūsų grupės narės tą pasitenkinimą viešai pareišė laiške Vienybės leidėjai V. Tysliavienei ir Afton Tours vadovybei, o beveik visi atskiruose laiškučiuose - šių eilučių autoriumi.

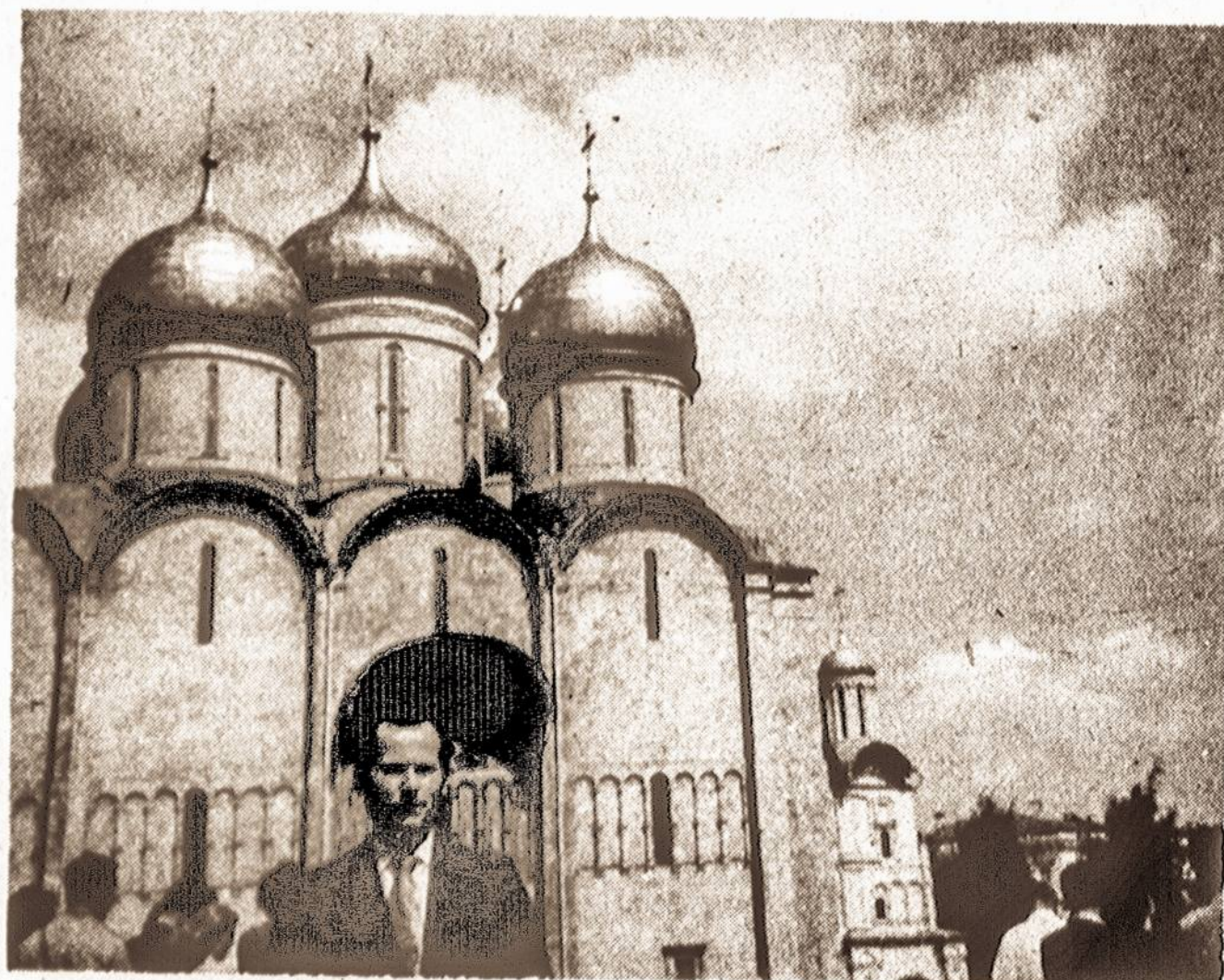
Mūsiškis oro laivas be pasigalėjimo dorėjo tūkstančius mylių ir New Yorkas kas valandą artėjo į mus (ar mes į jį). Kadangi sparčiai vijomės New Yorką, o taip pat ir laiką, tai iš Londono išskridus po pietų, pavakare jau buvome Amerikos žemėje. Čia jau mūsų bendros ekskursijos keliai baigėsi.

Dar reikėjo pereiti New Yorko muitinę, kurioje pirmą kartą mūsų kelionės metu "nuoširdžiai" pakratė ir kai kam ir maito pridėjo (daugumoje už stipresniuosis gerimus). Tie, kurie Maskvoje ir Leningrade visai bagažo neturėjo atidaryti, čia pajuto muitininko ranką. Tačiau ir čia didesnių nuostolių mūsiškiai nepatyrė.

IR VĖL CHICAGOJE

Atlikus formalumus muitinėje ir ten pat vėl atidavus bagažą kelionei į Chicago, mudu su dr. J. Lesseku aerodromo autobusu vyko į United bendrovės pastatą, nes' tos oro linijos lėktuvus turėjo mus pristatyti į Chicago. Kadangi tuo metu buvo nepaprastai didelis keleivių susikimšimas, tai važiavimas buvo labai lėtas ir neturėjome daug laiko dairytis. Teko tuoj eiti į lėktuvą ir ten užsiminti vietas. Visą kelionės laikotarpį skridę turistinė klase, šį kartą buvome maloniai nustebinti, kuomet rezervacijų agentas, pamatęs, jog turi reikalo sutolimais kellauninkais, mus nukreipė į pirmąją klasę. Čia, aišku, žymiai daugiau erdvės ir geresnis pataravimas. Pirmąją klasę skridusiųjų tebuvo gal kokie 8 žmonės, kuriuos aptarnavo 4 merginos. Taigi bent kelionės pabaigoje ir mes turėjome progą pakeliauti kaip ponai. . .

Chicago pasiekėme tos pačios dienos vakare, tad mūsų visa kelionė iš Londono į Chicago pagal laikrodį užtruko tik gerą pusdienį, nors iš tikrųjų laiko atžvilgiu ji buvo ilgesnė. Chicagoje mūsų laukė gana malonus, vėsus oras. Kuomet ją palikome, išsvarvinome ne vieną praktiką, o sugrižus čia pasitaikė geriausias oras iš visų kelionėje matytų (Lietuvoje vienu metu irgi buvo gana smagus lai-

E. Sulaitis Kremliuje Maskvoje

kotarpis). Čia, iš tikrųjų, galėjome neperdėdami pasakyti - visur gerai, o namuose geriausia. . .

BENDRI KELIONĖS IŠPŪDŽIAI

Į namus parsivežiau nemaža luktuvių ne tik sau, bet ir visai šeimai, o taip pat ir daugybę išpūdžių, kuriuos nebūčiau sutalpinęs dar į kitus 3 lagaminus. Keliauvau labai jautriu laikotarpiu: į Maskvą atvykau tuoj po JAV prez. Nixono, o Kaune viešėjau netrukus po R. Kalantos susidėginimo bei trukšmingų įvykių tame mieste. Mažų neramumų tuo metu būta Vilniuje bei kituose miestuose.

Maskvoje žmonės daug dėjo viltingų minčių apie santykių pagerėjimą su Amerika, kuri ne vieną to krašto gyventoją mašina. Lietuvoje žmonės su nerimu kalbėjo ir klausė - kas toliau bus. Tačiau ir vieni ir kiti jautė šilumą ir draugiškumą iš tolimo krašto atvykusiam žmogui, norėjo išsikalbėti, atverti savo širdį. Jie ten neklausinėjo, kas tu esi - svarbu, kad amerikietis, o dar lietuvis - to pakako. Nesimatė neapykantos, įtarinėjimo, nedraugiškumo. Nežiūrint, jog priešamerikietiška propaganda ten gerokai išvystyta (panašiai kaip Amerikos lietuvių spaudoje - priešsovietinis nusi-teikimas), žmonės jos nelabai palso, nes žino liaudies posakį - "nėra velnias toks juodas, kaip kad jį mallovoja".

Nekartą teko liūdnai palinguoti galva, kuomet prisimindavau, kiek neapykantos ir nedraugiškumo rodoma tautiečiumi, atvykusiam iš dabartinės Lietuvos į Ameriką. Kiek reakcinėje Amerikos lietuvių spaudoje išpuolių savo artimo adresu, kiek melo ir šmeižtų. Pagaliau - kiek čia neapykantos rusų tautybės žmogui, lyg ir norint sudaryti išpūdį, jog jis yra atsakingas už visas nedorybes Lietuvoje. Atsiminus ką panašaus plauko žmonės galvojo apie žydus ir visai nesijaudino, kad šie buvo žu-

domi, nereikėtų visai stebėtis, jog jiems ranka nesudrebėtų, kuomet vyktų panašios rusų skerdynės.

Rašant šias baigiamąsias išpūdžių eilutes, jau buvo plačiai nuskambėjusi Chicagos lietuvių vaikų ekskursija Lietuvoje, dėl kurios realizavimo kaip tik buvau kalbėjęs praėjusią vasarą viešėdamas Lietuvoje. Kadangi apie tai anksčiau savo išpūdžiuose buvau trumpai paminėjęs, tai ir man teko "pylos", nors iš dalies neaišku, ko tie pikti žmogeliukai rūstinosi. Jie daugumoje viską suplaka į vieną krūvą ir taip susijaudina, jog patys nežino, ką daro. Kai kam atrodė didelis veikimas ir žingsnis Lietuvos nepriklausomybės ir pagaliau - garbės, kuomet visoje spaudoje paskelbia, jog išmeta žmogų iš organizacijos, kuriai tas žmogus ir šiaip nesijaučia priklausantis. Tik tenka įsivaizduoti - ką tie piktieji darytų, jeigu jiems būtų galima naudoti policines priemones? Tikriausiai jie būtų desėtką kartų baisesni už jų kelkiamus rusus!

VEIDU Į LIETUVĄ!

Šis posakis jau nėra naujas. Jį kurį laiką naudojo viena organizacija, kuri tuo metu jautėsi Ameriką atradusi. Tačiau vėliau kai kam atrodė, jog ši organizacija, kada yra reikalas, veidą atsuka į Lietuvą, o kada reikia - užpakalinę kūno dalį.

Tad būkime nuoširdūs Lietuvai! Tokie, kaip kun. klebonas K. Balčys, kuris savo pasikalbėjime apie savo kelionę bei išpūdžius Lietuvoje (1973 m. Vienybės Nr. 1) išsakė savo nesumeluotus jausmus, visai nežiūrint, jog gali būti visokių pikty žmogeliukų negražiai apšmeižtas. Nebūkime kaip tas Chicagos jėzuitas, kuris vieną sako, o kitą daro. Tokių žmonių nuoširdumas veda tik iki durų ir jis tetarnauja tik savam kaikiui apginti. Tokiu žmonių, deja, yra ten, o žymiai daugiau ir čia.

(Tęsia 9 psl.)

VIENYBĖ, 1973 m. sausio 26 d.

KLAIPĖDA

Tęsinys iš 1 psl.

ja, taigi jai. Alijantams tada buvo svarbu koją įkelti į Baltiją, turėti savo bazes prieš tada dar silpną Tarybų Sąjungą. Jei jau kam priskirti, tai, būdami Lenkijos artimi draugai Prancūzai daugiau norėjo Klaipėdą priskirti Lenkijai, negu Lietuvai.

Kilus tokiam klausimui Lietuvos steigiamajame Seime po diskusijų, 1921 m. lapkr. 11 d. Seimas Lenkų pasiūlymą - Klaipėdą iškeisti į Vilnių - atmetė. Tada Lenkai Alijantams davė mintį Klaipėdą padaryti "Laisvu kraštu, o pačią Klaipėdą - "Laisvu uostu".

Mažosios Lietuvos patriotingieji lietuviai ir pati Lietuva Vokietijai tokia "Laisvosios Klaipėdos krašto" idėja patiko. Ju politikai taip pat stengėsi, kad tai įvyktų.

Klaipėdiečiai tada sugalvojo išeitį. Pasisėmę iš senosios žemaičių istorinės patirties įkvėpimo, kad jeigu žemaičiai 13 šimtmetį galėjo nepripažinti galingų Mindaugo ir Vytauto sutarčių, kodėl jie turi klausyti iš kitur atsiųstų alijantų? Bet tokiam suklimumui reikia patyrusių karių, karo strategų. O kur jų gausi? Lietuvos kariai, tiesa, narsūs, bet didelio patyrimo neturėjo. Vistik klaipėdiečiai pasikvietė Didžiąją Lietuvą į talką. Aišku, Lietuvos vyriausybę įkalbinėti, kad Klaipėda būtų prie Lietuvos prijungta, nereikėjo. Lietuvos vyriausybė idėjai mielai pritarė. Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas, vadovaujamas Erdmono Simonaitis, savo jėgas, sustiprino kai gavo Lietuvos valstybės pritarimą. Visi

LAIVAI KLAIPĖDOS UOSTE

pradėjo ieškoti drąsaus kariškio būti sukilimo vadu. Toks atsirado. Tai Jonas Budrys-Palavinskas, drąsus Lietuvos karininkas. Jis, tačiau, buvo įspėtas, kad veiks be oficialaus Lietuvos užgyrimo. Jei karą pralaimės, bus Alijantų baudžiamas. Tada Budrys tebuvo tik 33 m. Taigi, tokio amžiaus kariui - "jūra buvo iki kelių", sutiko būti sukilėlių priešaky. Jis pasikvietė ir daugiau Lietuvos savanorių - jaunų vyrų, kurie mielu noru įsijungė į sukilėlių gretas.

Vyriausias Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas sudarytas iš mažlietuvių: Pirmininkas buvo Erdmonas Simonaitis, nariais: Jokubas Stiklorius, Vilius Saulinskas, Martynas Jankus, Jurgis Lėbartas. Šis komitetas 1923 m. sausio 9 d. paskelbė gyventojams

VYRIAUSIAS MAŽOSIOS LIETUVOS GELBĖJIMO KOMITETAS. Sėdi: (iš k. į d.): V. Saulinskas, J. Lėbartas, M. Jankus (pirm.), J. Vanagaitis. Stovi: St. Darius, A. Ivąškevičius, A. Marcinkevičius ir žurnalistas J. Pronskus.

Svetimoj padangėj

Tęsinys iš 8 psl.

Po ketverto mėnesių vėl pradės judėti didesni tautiečių būriai Lietuvos linkui. Gal ir vėl kokia nors jaunimo grupė susiorganizuos. Mūsiškis dainininkas gal ten padainuos, o dailininkas savo kūrinį drobėje savo tautiečiui parodys. Su nemažomis kai kurių asmenų pastangomis ten išeinančioje spaudoje pasirodo žinios apie mūsų kultūrinį gyvenimą, pailiustruoti mūsiškio veikimo nuotraukomis. Turistų pareiga plačiau supažindinti apie išeičių kultūrinę veiklą savo artimą tėvynėje, kad galėtų vieni ir kiti geriau abi puses pamatyti, pajusti pasidžiaugti. Kad kristų tie tikri ir išgalvoti barjerai, kad lietuviai lietuviai būtų savas, artimas, mielas. Kad ir kitatautis būtų vertinamas pagal jo širdį, o ne tautinę etiketę.

Taip, mielas skaitytojau, ten yra kraštas, kuris vadinasi Lietuva. Jis buvo ir bus. Keičiasi jo valdymosi sistema, keičiamės mes, daug kas keičiasi. Tik neturi keistis meilė tam mažam, bet brangiam kraštui, kuris jau ne vieną kartą kraujuje mirko.

VIENYBE, 1973 m. sausio 26 d.

Erdmonas Simonaitis

atsisaukimą. Pranešė, kad esamoji - valdžia - Klaipėdos Krašto Direktorija tuoj pašalinama, kad nauja valdžia kraštui valdyti yra jų komitetas, o jo pirmininkas Erdmonas Simonaitis.

Tai paskelbė, suklimą pradėjo vidurnaktį iš sausio 9 į 10. Sukilimas vyko iki sausio 15 d. Alijantų-Prancūzų Komisaras Petisnė sukilėlių reikalavimams nepakluso. Apkaltino Lietuvos vyriausybę, kad tai čia esąs jos darbas. . . Reikalavo, kad Lietuva suklimą atšauktų. . . Lietuva savo vardu suklimo nepradėjusi, kaipgi gali jį atšaukti? . . . O kur

ir kiek sukilėlių. . . Alijantai tikrai nežino. Įvyko susišaudymas. Žuvo 2 prancūzų kariai, vienas klaipėdietis policininkas ir 20 jaunų lietuvių sukilėlių! Prancūzai kraujo lieti nenorėjo, nors į Klaipėdą atsiuntė kelis karo laivus sukilėliams aptramdyti. . . Tuo pat Lenkija pagrasino Lietuvai paskelbti karą. . .

Vyko derybos. Susitarta Klaipėdą Lietuvai priskirti, bet ribota Klaipėdos krašto konvencija ir statutu.

Klaipėdai prie Lietuvos prisijungus, jos ekonominis gyvenimas tuoj pat pakilo. Buvusi Vokietijos užpekyje, Klaipėda Lietuvoje atsirado pirmą kartą vietoje. Gavusi Lietuvos ekonominį užnugarį - krašto ekonomija žymiai pakilo, su ja pakilo ir visiems gyventojams gyvenimo lygis, ypač atpigė maistas.

Klaipėda Lietuvos ribose buvo patenkinta, tik vokietininkai, remiami Vokietijos, vis stengėsi ją prie Vokietijos vėl prijungti. Tai neįvyko, iki 1939 m. kovo 21, sustiprėjusi Hitlerio valdžia Trečiojo Reicho ultimatumu Klaipėdą iš Lietuvos vėl atėmė.

Tada nukentėjo tūkstančiai klaipėdiečių, daugiausia: mažlietuviai. Buvusį Direktorijos Pirmininką Martyną Reisgį nužudė Mauthausen

Jonas Budrys, vadovavęs Klaipėdos sukilimui

kacete; Eduardą Simaitį numarino Oranienburg kacete; buvusį Krašto policijos viršininką Joną Toleikį - Oranienburgo kacete, mokytoją Joną Purvinį ten pat; Gubernatūros svetimsalių referentą Albiną Gallij-Dachau kacete; Policijos valdininką Jurgį Gvildį pasmaugė Karaliaučiuje ir t. t. ir t. t.

Tai vyko apie 1942 metus. Šiandien, minėdami Klaipėdos krašto prie Lietuvos prijungimo 50 m. sukaktį, prisimenama daug tų baisių pergyvenimų, kai Lietuva išsikovojo sau langą į pasaulį. . .

THE ENGLISH VIENYBĖ

J. MEŠLYS

KLAIPĖDA - SEA PORT OF LITHUANIA

A ship is entering the harbor. Only a few hours ago it had been tossed by the sea-waves, and now the seamen are trying to catch a glimpse of Lithuania's sea-gate - Klaipėda through the whitish fog of the daybreak.

It looks fine, this Lithuanian seaport on the shores of the lagoon Kuršių Marios. Lights, lights, thousands of lights! The piers, cranes and ships are copiously flood-lit. Farther on shine the windows of large factories, of the ship building yards, the long garlands of the street lamps.

On the site of the ship repair yard you may see an oblong hill. This hill is a historic place. There, between the River Dangė and the lagoon Kuršių Marios, over 700 years ago the Lithuanians erected a castle to bar the way to enemies and invaders while peaceful traders received there a warm welcome and could barter their goods, as salt, iron, etc., for Lithuanian amber, wax and furs.

In those distant times the Baltic coast was inhabited by Aesti, or Balts, Old Prussians, Lithuanians, Letts, by Livs on the Gulf of Riga, by Esths on the Gulf of Finland. In an unlucky hour their lands were invaded by German feudal lords.

First of all the well-armed invaders captured the Western lands. Then they invaded the lands of the northern neighbors of the Lithuanians. These lands were occupied by the Knights of the Sword while against the Old Prussians and the Lithuanians were thrown the forces of the Knights of the Cross, known also as the Teutonic Order.

The two Orders could not join because of the Lithuanian castle at the mouth of the Dangė.

In 1252 the Knights of the Sword seized Klaipėda and conquered some other Lithuanian lands.

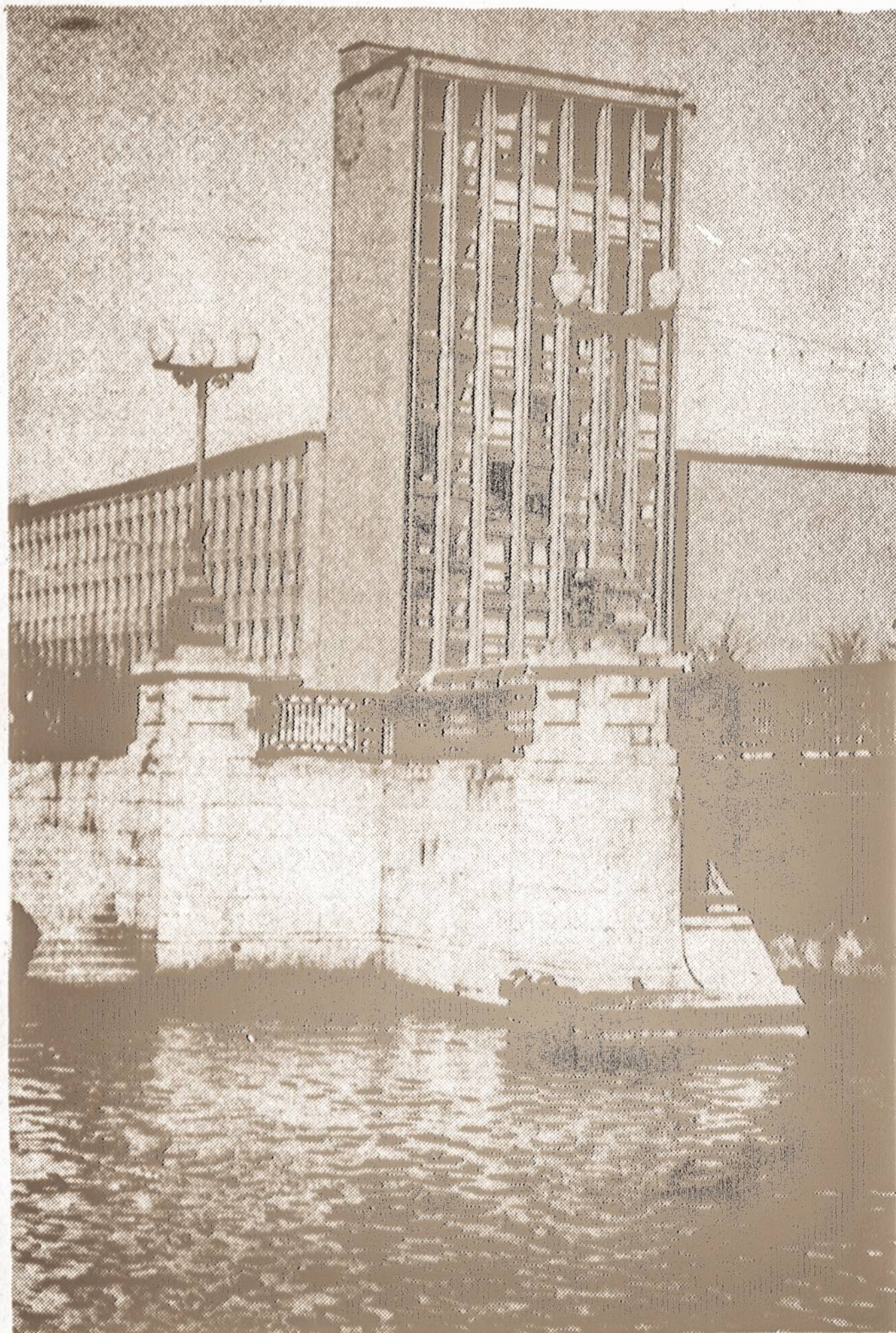
From these days on for nearly 700 years Lithuania was deprived of its seaport. But the Lithuanian nation could never reconcile itself to the loss of its only port, and throughout the ages fought against the rapacious Knights and their successors - the Prussian militarists, the imperialists of the Entente and the Hitlerite invaders.

The main street of Klaipėda is called after Herkus Mantas (Montė). Fourteen years long (1260-74) this patriot headed a gigantic popular uprising of the Old Prussians and the West Lithuanians against the invaders, the Knights. After H. Mantas and the other leaders of this liberation struggle had fallen the Knights succeeded in crushing the uprising.

One hundred and fifty years later, in 1418, the Lithuanian peasants of Samogitia (Žemaitija) rose once more. They invaded the Klaipėda lands occupied by the Knights of the Cross.

But the bitterest foe of the Lithuanian nation managed still for a long time to hold out on the occupied lands. Even later on, after the Teutonic Order had been crushed by the combined forces of the Lithuanians, Russians, Ukrainians, Byelorussians, Czechs and Poles at Žalgiris (Tannenberg), Lithuania could not regain Klaipėda which it had lost because of the internal strife of the Lithuanian feudal lords.

Throughout the ages the population of the region of Klaipėda in its majority always Lithuanian strove to throw off the German invaders. However the Western nations ignored this just aspiration of the

Centre of cultural activities in Klaipėda

Klaipėda people; after World War I the Entente powers tried to turn the port into a springboard for attack to the East. And after the return of Klaipėda to Lithuania in 1923 Hitlerite Germany tore it away from Lithuania again in 1939.

Thus throughout the ages the menace of mortal danger to Lithuania and the Lithuanian nation, to Klaipėda and its people came from the west.

Those who date the beginning of Klaipėda's history only with the mid-13th century, make a gross mistake. At the time Klaipėda was already a comparatively large town. It was granted the Hanse Town Law in 1257, earlier than Danzig. Consequently Klaipėda is one of the oldest towns of Lithuania.

What is the true name of the port: the Lithuanian Klaipėda or Memel used by the invaders?

Unrefutable historical sources show that the name "Klaipėda" is older than "Memel". In documents dating from 1413 and in the peace treaty of Melno (1422) one finds the mention of Memelburg founded by the Order and called in Samogitian "Klaipėda".

The Lithuanian origin of the town and district of Klaipėda had been

recognised even by a representative of the Holy Roman Emperor Sigismund. After collecting a great number of depositions by aborigines the representative came to the conclusion that the castle of Klaipėda was built on Samogitian soil.

But nothing could change the true face of the town and the district. Even a very intensive Germanization policy could not do away with the Lithuanian language and culture in Klaipėda.

According to statistical data about the nationality of the serfs of royal domains in the district of Klaipėda in 1736 only 3 people out of 2233 were of German origin. And the ecclesiastical data of 1912 show that 51.7 per cent of the population of the Klaipėda District were Lithuanians.

The German invaders knew this well all the time. Therefore they did not care to develop the economy of the seaport. The Livonian Order, later on the Teutonic Order, royal Prussia and Kaiser Germany did not further, but on the contrary impeded the development of the port.

Klaipėda grew very slowly. During three hundred years (from

Cont. on page 11

N. Y. Times Reviews A. Dvarionaitė

Aldona Dvarionas Shows Keyboard Fluency

Aldona Dvarionas, a Soviet pianist from Lithuania who completed her studies at the Tchaikovsky Conservatory in Moscow, gave her second New York recital at Town Hall on Saturday afternoon, playing Liszt's Sonata in B minor, Ravel's "Valses nobles et sentimentales," Prokofiev's Sonata No. 8 and a group of short pieces composed by her father, Balys Dvarionas.

Miss Dvarionas displayed a keyboard fluency that many a pianist might envy. She played everything with a security and confidence that left no doubt about her ability to do what she wanted to. And she had

definite notions about the way all the works should go.

Generally, she favored a rubato style that softened and rounded off the edges of rhythms and forms. This way of doing things, a hangover from a romantic approach to interpretation, worked well with Liszt and Dvarionas but not with Ravel and Prokofiev.

The waltz impulse of the Ravel work was obscured so frequently that the piece ended up as an almost shapeless and pointless display of virtuosity. The Prokofiev sonata, stripped of its angularity and sharp sonorities, sounded duller and drearier than it is.

ALLEN HUGHES

Photo by Ch. Binkins

A Lithuanian chapel was among the interesting displays in the Christmas exhibition at the Hallmark Gallery. The Knights of Lithuania (Vyčiai) sponsored this Lithuanian project. A poster at the display noted that "Christmas is banned in Lithuania by the Soviets".

Pictured at the preview are (left to right): Regina Rūta-Zymantaitė (in Lithuanian costume), a former Miss Freedom of Canada; Helen V. Kulber, Knights of Lithuania National Chairman - Public Relations and coordinator of this project; Consul General of Lithuania in New York, Anicetas Simutis; Anne Klem, former K of L Cultural Chairman, who made most of the

ornaments from real straw for the Christmas trees; Charles Visotsky, who planned and constructed the beautiful chapel together with Karl Gerber (at right) in whose custom furniture shop, Horst K. Gerber Enterprises, Wayne, New Jersey, it was built; and Casimira Genevich, member K of L New York Senior Council. Edward and Casimira Genevich loaned the painting of "Our Lady of Vilnius" by Irene Pacevičiūtė, Rome, Italy.

The exhibition at the Hallmark Gallery, Fifth Avenue corner West 56th Street, New York City, was open to the public admission free from November 22, 1972 to January 3, 1973. It was well attended.

KLAIPĖDA

Continued from Page 10

the 13th to the 16th century) the boundaries of the town remained unchanged. The houses clustered round the castle and two churches. The population crowded the Old Town - on the left bank of the Dangė, between the river and its former bed. The names of the Old Town streets and lanes are connected with mediaeval arts and crafts for the members of a guild used to live in the same street.

To the present day we find Backer Street, Cordwainer Street, Fischer Street, Potter Street, etc. The old Klaipėda was a poor mediaeval town. For hundreds of years the streets of Klaipėda were notorious for mud and filth. . .

Up to the very end of the 16th century Klaipėda had no ships of its own. Foreign ships carried away corn, flax, furs and foreign ships brought necessary goods. The ships were flying the colors of G. Britain, Holland, Scotland, Denmark, later on of Danzig and Königsberg.

The first ships of the Klaipėda fleet were very late to appear, and they were small - of 70, 150 and 200 tons. The infuriated merchants of Königsberg secured a decree of the King of Prussia legalizing their shipping monopoly. Klaipėda was prohibited from building ships and carrying on foreign trade on its own.

After the crumbling away of the Teutonic state on the Baltic Klaipėda was incorporated into Prus-

sia, but the latter did not constitute its economic hinterland. Germany developed its ports on the North Sea at a quicker rate, than those on the Baltic, e. g. the commercial turnover of the German ports on the North Sea increased from 1875 to 1913 seven times while on the Baltic - hardly four times. The natural economic hinterland of Klaipėda was the gigantic Russian market. But the czarist authorities directed the whole flow of exports and imports throughout Liepaja (Libava), Riga and St. Petersburg bypassing Klaipėda. The port was falling into delay.

What changes brought World War I? The town and region of Klaipėda were occupied by French military forces. They began to requisition agricultural produce. The town population could get foodstuffs of prime necessity only according to a miserable ration scale. Corruption, black marketing, smuggling, inflation were reigning. Hunger-driven the workpeople began to express publicly their hatred of the military occupation.

The Entente nourished the hope of turning Klaipėda into a "free city" in which France could exercise its complete sway. The decisive word in the Port of Klaipėda Authority would belong to France and its faithful satellite, Poland. . .

To be continued

Lietuvos Metrika mikrofilmuojama

Lietuvos Metrika - tai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valstybės kanceliarijos archyvas. Seniausias dokumentas yra 1367 metų. Istorikų N. Berežkovo ir V. Pašutos nuomone, valstybės kanceliarija ir archyvas turėjęs atsirasti kartu su Lietuvos valstybe, taigi Mindaugo laikais XIII a. pirmojoje pusėje.

Kas ir kaip tvarkė Lietuvos valstybės kanceliariją iki XV a., tiksliai nežinoma. Atsiradus didžiojo kunigaikščio dvare kancelerio pareigybei, valstybės kanceliarija buvo pavesta jo žiniai. Kancelerio žinioje taip pat buvo raštininkai, sekretoriai ir jų padėjėjai, kurie ruošė raštus, leidžiamus didžiojo kunigaikščio ir ponų tarybos - įtakingiausios feodalinės diduomenės. Originalai buvo išduodami tiems, kam jie buvo skirti, o nuorašai įrašomi į kanceliarijoje pasiliekančias knygas. Panašiai buvo ir su dokumentais, adresuotais didžiajam kunigaikščiui. Jie taip pat buvo įrašomi į knygas.

Be aktų knygų, Lietuvos Metrikos archyve buvo saugomi ir atskiri originalūs raštai.

Lietuvos Metrika rašyta rusų, lenkų ir lotynų kalbomis.

Pagal turinį dokumentai labai įvairūs. Tai privilegijos atskiroms sritims, seimų nutarimai, didžiojo kunigaikščio atsakymai į prašymus, įteikti jam seimuose, raštai kaimyninių valstybių valdovams ir vyriausybėms, nurodymai pasiuntiniams, kurie buvosunčiami į užsienį, Magdeburgo teisių suteikimas miestams, "įstatai" apie valsčių pareigas, dvarų dovanojimo raštai, smuklių, pinigų kalyklų, ežerų ir kitų pelno šaltinių nuomojamieji raštai, didžiojo kunigaikščio dvarų ir pilių inventoriai ir t. t.

Pradžioje į tas pačias knygas buvo įrašomi dokumentai įvairiais klausimais, vėliau imta skirstyti pagal atskiras rūšis. Taip atsirado teismo reikalų, pasiuntinių, seimo nutarimų ir kitos knygos.

Pradžioje Lietuvos Metrika buvo Trakų, o nuo XVI a. pradžios Vilniaus Žemutinėje pilyje. XVII a. iš pilies dalis naujai perrašytų knygų buvo iškelta į miestą. Jos buvo laikomos privačiame name,

stovėjusiame dabartinių Gorkio ir Antokolskio gatvių kampe, Vilniuje.

Apie 1765 m. dalis Lietuvos Metrikos išvežta į Varšuvą ir ten išbuvo iki 1794 m. Po to išgabenta į Peterburgą, o dabar yra Maskvoje - Centriniam valstybiniame senųjų aktų archyve. Karo metu Lietuvos Metrika buvo saugioje vietoje ir nenukentėjo. Knygos įrištos į kietus, daugiausia odos viršelius, dabar sudėtos į specialias dėžutes, kurios apsaugo nuo dulkių ir šviesos poveikio. Visos 662 knygos gerai išsilaikė.

Lietuvos Metrika ne kartą buvo perrašinėjama, todėl kai kurių knygų yra po kelis tomus. O vienas 29 tomų nuorašas, padarytas Varšuvoje po 1777 m., ten ir dabar yra Senųjų aktų archyve.

Lietuvos Metrikoje esantieji dokumentai yra susiję su visa buvusia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorija, taigi pačia Lietuva, Baltarusija, Ukraina ir dalinai Rusijos žemėmis.

Žmonės, kurie rašė Lietuvos istoriją jau XIX a., suprato, kad to darbo negalima tinkamai atlikti, nepanaudojus tokio šaltinio, kaip Lietuvos Metrika.

XIX ir XX amžiuje paskelbta keletas tomų dokumentų rinkinių iš Lietuvos Metrikos, rusų ir lenkų mokslininkai parašė kapitalinių veikalų iš Lietuvos istorijos. Nesumažėjo susidomėjimas Lietuvos Metrika ir dabar. Ja remiantis, ir dabar leidžiami dokumentų rinkiniai, rašomi darbai iš istorijos, kalbos, teisės ir kitų mokslo sričių Lietuvoje, Maskvoje, Ukrainoje Baltarusijoje.

Zinodama Lietuvos Metrikos mokslinę vertę ir norėdama padaryti plačiai prieinamą tyrinėtojams, Archyvų valdyba prie Lietuvos Ministrų Tarybos susitarė su Centrinio valstybinio senųjų aktų archyvu Maskvoje mikrofilmuoti visą Lietuvos Metriką. Tai bus dar vienas, tam tikra prasme naujas Lietuvos Metrikos nuorašas. Dabar yra pagaminti 148 vienetų mikrofilmai, kurie saugomi Lietuvos Centriniam valstybiniame istoriniame archyve Vilniuje. Iš mikrofilmų daromos elektrografinės kopijos ant originalo dydžio popieriaus lapų ir įrišamos į knygas. D. BŪTĖNAS

Į VAIRIOMS ŠVENTĖMS

PAPUOSALŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

— Gėlės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454; vakare: 738-1946. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

Iševijos kultūrininkai Lietuvos spaudoje

EDVARDAS ŠULAITIS

Pergalės žurnalo 1972 m. 11 nr. skyrelyje "Iš užsienio lietuvių kultūrinio gyvenimo" rašoma apie tuos iševius lietuvius kultūrininkus, kurie praėjusią vasarą lankėsi Lietuvoje. Kiek plačiau apsisloja ties poete Vitalija Bogutaite ir Kęstučiu Kebliu. Apie juos taip rašo:

... "Abu jie chemikai, kilę iš Suvalkijos. Vaikystėje atsidūrė svetur, čia išėjo mokslus, įsijungė į kūrybinį iševijos gyvenimą, reikšdami daugiausia katalikiškoje liberalinėje aplinkoje. V. Bogutaitė (g. 1934 m.) viena iš pajėgiausių jaunų iševijos poečių, išleido du rinkinius; K. Keblys (g. 1933 m.) žinomas kaip įžvalgus kritikas, rašantis apie prozą. Svečiai nuoširdžiai domėjosi Tarybų Lietuvos gyvenimu. Pabuvojo Kaune, Trakuose, Šakiuose (K. Keblio gimtinėje), Kybartuose (V. Bogutaitės vaikystės miestas), Palangoje, Prienų rajono kolūkyje ir kt. Be Pergalės redakcijos, lankėsi LTSR Rašytojų sąjungoje, Vagos leidykloje, Gimtojo krašto redakcijoje, Lietuvių kalbos ir literatūros institute, LTSR dailės muziejuje, Literatūros muziejuje Kaune ir kt. Susipažino su kai kuriais mūsų rašytojais, įvairiais kultūros darbuotojais. Dalyvavo literatūrinėje popietėje, kurią surengė Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komitetas ir Vilniaus poetai".

Taip pat ir apie Kazį Almėną, kuris Lietuvoje viešėjo jau trečią kartą. Jis rinko medžiagą naujai knygai, Lietuvoje paliko istorinės beletristikos rankraštį "Vieverių kronikos", kurios bus ten išleistos knyga.

Minimi ir jaunosios kartos mokslininkai iš JAV - Rimantas Vaišnys ir Romualdas Viškanta, prancūzų kalbos specialistė Jūratė Izokaitytė, filologė Dalia Valiukėnaitė, kurie taip pat viešėjo Lietuvos žemėje.

Šioje apžvalgoje plačiau sustojama ties Saliu. Aple profesorių sakoma, jog po jo vizito Tarybų Lietuvoje 1969 m. jis palaikė glaudų ryšį su savo bičiuliais kalbininkais Lietuvoje. "Ruošėsi vėl apsilankyti gimtinėje, laiškuose svarstė rūpimus lituanistikos klausimus. Visa tai rodė, jog vienas įžymiausių lietuvių kalbininkų surado tvirtus saitus su naujuoju gimtinės gyvenimu", - minima apžvalgoje. "Prof. A. Salys tikėjosi dar daug padirbėti lituanistikos mokslui, tačiau ir tai, ką jis atliko, yra didelis indėlis į mūsų kultūrinį palikimą, kuris, be abejo, bus dar plačiau nagrinėjamas ir įvertintas tarybinių filologų", - akcentuojama rašinėlyje.

Apie daugumą aukščiau minėtųjų kultūrininkų, tik plačiau, rašė ir Gimtojo krašto savaitraštis, kuris juo toliau įgauna vis dar daugiau populiarumo skaitytojų tarpe Lie-

tuvoje ir iševijoje. Tame laikraštyje daugiausia telpa iševijos kultūrinės informacijos bei nuotraukų iš iševijų veiklos.

KULTŪROS BARŲ ŽURNALO PUSLAPIUOSE

Kultūros barų žurnalas taip pat turi specialų iševiams skyrių pavadinimą "Lietuviai užsienyje", kuriame talpinama nemaža informacijų ir nuotraukų apie emigrantų lietuvių kultūrinę veiklą. Šio žurnalo 1972 m. numeriuose (10-12) skaitome apie lituanistikos kursus Fordham universitete, kurie praėjusiais metais uždaryti, apie kelis kartus su parodomis Lietuvoje viešėjusį dail. V. Vizgirdą, kuris Bostone skaitė paskaitą apie Lietuvos dailės raidą.

Informuojama, kad Belgijoje gyvenanti lietuvė Zenta Tenisonaitė-Hellemans į flamandų kalbą išvertė lietuvių poezijos antologiją ir ją išleido (čia patalpinta jos nuotrauka kartu su vyrų). Rašo apie Vandą Stankienę, kurios balsas dažnai skamba užsienio lietuvių lengvosios muzikos koncertuose (ji taip pat matoma nuotraukoje). Minima ir apie JAV mokytojų lituanistų studijų savaitę, kurioje paskaitą skaitė Stasė Vaškelienė, kuri prieš atvykdamą į JAV valstybes yra dirbusi VVU mokslinės bibliotekos direktoriaus pavaduotoja.

Žurnalo puslapiuose nemaža vietos skiriama J. Meko filmul apie jo kelionę į Lietuvą, supažindinama su Australijos lietuvių poezijos antologija, A. Salio lietuvių kalbotyros stipendija, pianiste Aldona Kepalaitė ir kt.

Lietuvos spauda pranešė, jog ten dideliu tiražu išleista Chicagoje gyvenusio poeto Algimanto Mackaus poezijos rinktinė.

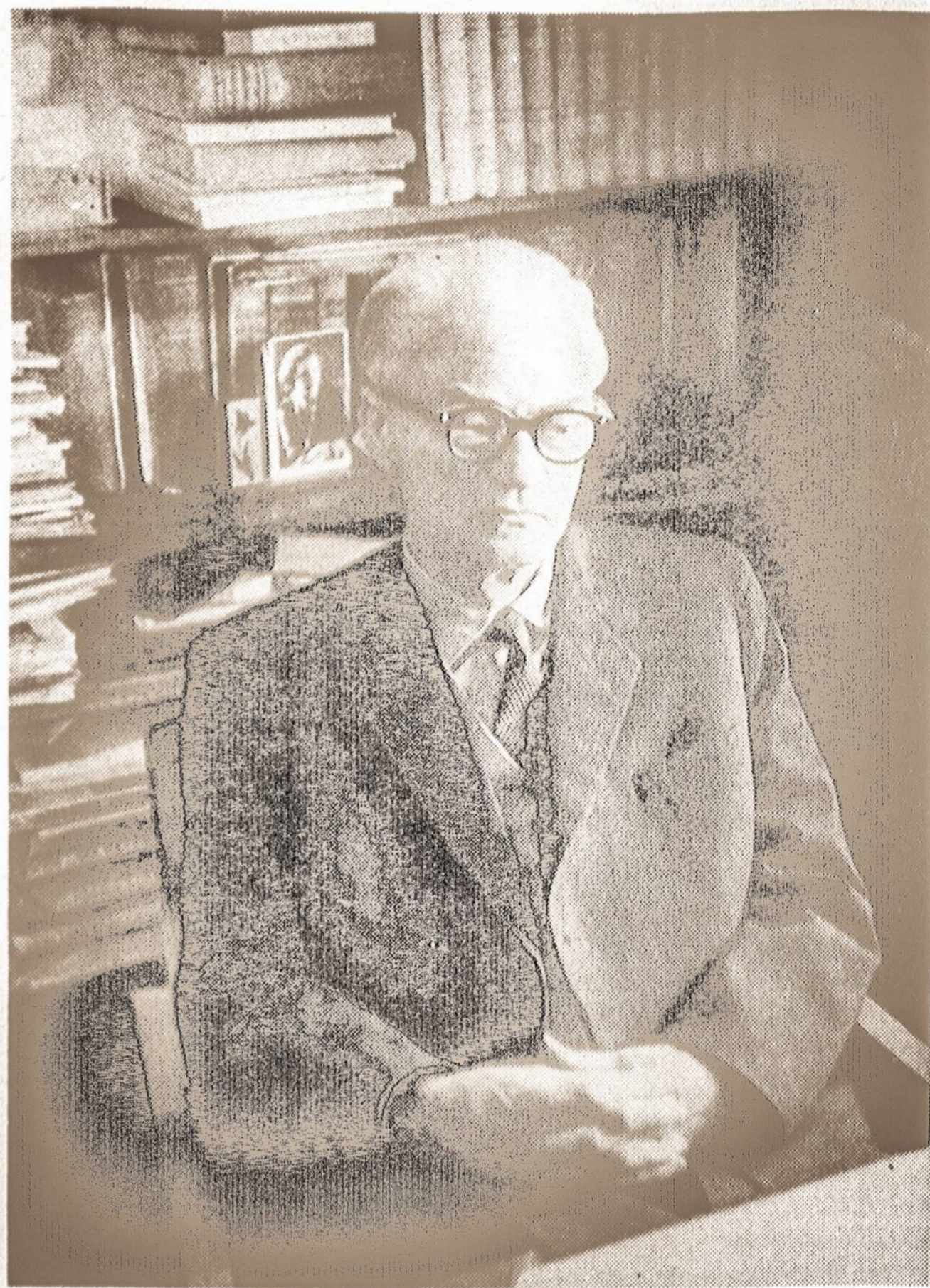
Keleivis - tikybos laisvės gynėjas

Avelino, Italijoje vyskupijos generalvikaras Ferdinand Renzulli lankėsi Maskvoje, Rygoje, Vilniuje. Baigęs kelionę, aukšto rango dvasiškis Tar, S. spaudos agentūrai pareiškė:

"Visa tai, ko aš atvykau pamatyti ir ką mačiau, galiu kategoriškai tvirtinti, kad Tar, Sąjungoje gerbiama sąžinės laisvė ir kad šiame krašte nėra jokios religijos netolerancijos". Tokiu pareiškimu nepatenkintas Keleivis rašo:

"Kadaise šitokius nieko apie komunistus nenusimanančius kard. Ottawiano pavadino komunistams naudingais žioplais. Minėtas vyskupo Renzulli pareiškimas liudija, kad ir tas vyskupijos generalvikaras įrikiuotinas į tokių žioplų eiles.

Jis buvo Vilniuje, kalbėjosi su Vilniaus vyskupijos valdytoju prel. Krivaličiu, su Kauno vyskupu Matulaičiu-Labuku, bet atrodo, kad jis nieko nėra girdėjęs apie tūkstan-

Šių metų sausio 6 d. suėjo 80 metų, kai gimė didysis moderniųjų laikų poetas V. Putinas-Mykolaitis. Jo gimimo sukaktis buvo plačiai paminėta Lietuvoje ir laisvame pasaulyje.

Kaip gintaras ir vitražas

Lietuvoje viešėjo Rytų Vokietijos laikraščio "National-Zeitung" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas Gert Valteris. Žinomą žurnalistą ir artimą Lietuvos bičiulį priėmė Lietuvos vyriausybė.

G. Valteris įteikė A. Sniečkui savo knygos apie Lietuvą, pavadinotos "Kaip gintaras ir vitražas", pirmąjį egzempliorių.

- Tarp daugybės leidinių, - pasidalijo mintimis G. Valteris, - išėinančių Rytų Vokietijoje, yra ir ši knyga apie Lietuvą. Joje stengiausi perteikti neišblėstančius įspūdžius iš viešnagės jūsų respublikoje, kurioje pamačiau išvystytą pramonę ir žemės ūkį, susipažinau su mokslo, technikos ir kultūros laimėjimais. Gilinausi ir į Lietuvos istoriją, kuri yra lietuvių liaudies kovos už laisvę, kovos už savo teises istorija.

Laikraštiniškai paklausė: -

- Jūs rašote bei nuolat domitės ir kitomis Pabaltijo respublikomis. . . Kodėl?

- Taip. Traukia asmeniniai jausmai, - atsakė žurnalistas. - Esu gimęs Taline. Kilęs iš Pabaltijo vokiečių šeimos, kuri kelis šimtmečius gyveno prie Baltijos jūros. Dėl to mano pirmoji knyga buvo skirta gimtajai Estijai. Bet jau tada sumaniau rašyti ir apie Lietuvą.

Čių katalikų skundą dėl persekiojimų net Jungtinių Tautų sekretoriui, apie kunigus, sėdinčius kalėjime už vaikų ruošimą komunistams ir kt.

O tvirtina, kad Sovietų Sąjungoje gerbiama sąžinės laisvė. . .

Maskvos valdovai ir nori, kad tokių žioplų pas juos kuo daugiau arvažiuotų, nes jie režimui geriau už pačius geriausius komunistus patarnauja".

Keleivis turėtų nusiųsti savo patarėją į Vatikaną, kad jis visus "komunistuojančius" dvasiškius išvaikytų, o leistų keleiviniams "socialistams" atstovauti katalikus. . .

100,000 žmonių jau įsikūrė Vilniaus naujamiesčiuose - Žirmūnuose, Lazdynuose ir Karoliniškėse.

Naujuose butuose gyvena du trečdaliai Vilniaus šeimų.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Kanados lietuviai sportininkai

Kanados stalo teniso sąjunga paskelbė vyrų ir moterų stalo teniso rinktinių sąrašus, kuriuose yra nemaža lietuvių. Vyrų grupėje į ją pateko 14 m. amžiaus žaidėjas Paulius Klevinas, o moterų – net 4 lietuvaitės: Violeta ir Flora Nešukaitytės, E. Sabaliauskaitė-Simerl ir B. Plučaitė (visos iš Toronto). Šios rinktinės turės atstovauti Kanadą Britų Bendruomenės šalių pirmenybėse kovo 26 d. – balandžio 1 d. Anglijoje ir pasaulio pirmenybėse balandžio 5 d. 15 d. Jugoslavijoje.

– PAULIUS KLEVINAS Toronto miesto atvirose stalo teniso pirmenybėse laimėjo dvi pirmąsias vietas: jaunių (iki 17 m.) vienetė ir kartu su L. Lee – vyrų dvejetė. Birutė Plačaitė laimėjo I vietą mergaičių iki 15 metų amžiaus klasėje.

– TORONTO AUŠROS klubo narių susirinkime išrinkta nauja valdyba. Į ją pateko: L. Baziliauskas, A. Grigonis, A. Nausėda, A. Zaliauskas, J. Petronis, K. Gri-gaitis, J. Chvedukas.

– HAMILTONO Kovo jaunių komanda įveikė Toronto Vyties klubo jaunuosius 64:62. Kovo komandai daugiausia taškų (20) pelnė Butkevičius, o Vyties – Vitkus (21).

– TORONTO VYTIES sporto klubas mini savo gyvavimo 25 m. sukaktį. Ta proga ruošiamas stambus leidinys, kurį redaguoti paskvietė S. Krasauskas ir J. Budrys.

– TORONTO AUŠROS jaunių B kl. komanda draugiškose rungtynėse nugalėjo latvių YMCA penketuką 40:35. Aušros. A. kl. jaunieji įveikė Vyties jaunių 78:68.

Nauji V. Gerulaičio laimėjimai

Amerikiečių spaudoje sumirgėjo, o televizijos ekranuose vėl pasirodė Vito Gerulaičio vardas ir veidas. Prieš Naujuosius Metus šis jaunas tenisininkas pasirodė dviejose svarbiose varžybose, Miami Beach mieste. Pavienėse varžybose (Orange Bowl) Vitas pasiekė baigmę, kur susitiko su 1972 m. Europos ir Wimbledono jaunių meistru švedu Borg, kuris visų metų laikotarpyje nebuvo pralaimėjęs nė vienu rungtynių jaunių grupėje. Šis jaunas švedas taip pat yra žaidęs Švedijos vyrų Davis Cup varžybose ir ten laimėjęs vieną susitikimą. Finalinis susitikimas baigėsi švedo laimėjimu 7:5, 6:2, 6:1. Gerulaitis šias rungtynes sužaidė blogiau savo galimybių. Tą pripažino jo varžovas ir jis pats.

Tačiau komandinėse varžybose dėl Sunshine Cup Gerulaitis pasispaudė ir pasirodė žymiai geriau. Baigminėse rungtynėse JAV nugalėjo Ispaniją 2:1. Gerulaitis įveikė Ispaną Soler 6:1, 6:3, o kartu su Du Pre jis nugalėjo Ispanų pora 8:6, 6:2. Taigi, Gerulaičio pastangomis JAV iškovojo pergalę, apie kurią plačiai rašė Miami spauda ir rodė televizija. Taip pat ta pati spauda iškėlė ir Gerulaičio temperamentingą žaidimą, kuris pasižymėjo nervuotumu.

Beje, V. Gerulaitis rudenį pradėjo lankyti Kolumbiją universitetą New Yorke.

Šie buvo jo paskutiniai pasirodymai jaunių klasėje; dabar jo laukia jau kur kas stipresnė konkurencija pas vyrus.

Orange Bowl mergaičių (iki 18 m. amžiaus) varžybose dalyvavo ir Vito sesuo Rūta, 17 metų am-

žiaus. Ši šviesiaplaukė lietuvaitė, dalyvavusi pirmosiose tarptautinėse rungtynėse, laimėjo 2 susitikimus, tačiau trečiame rate turėjo nusileisti Austrijos jaunių meisteriui.

Sportas Lietuvoje

– SPORTO LAIKRAŠČIO paskelbtame geriausiame 1972 m. Lietuvos sportininkų dešimtuose vietose užėmė sekančiais: 1. M. Paulauskas, 2. V. Česlūnas (abu olimpiniai žaidimų aukso medalių laimėtojai), 3. N. Sabaitė (sidabro medalio savininkė), 4. K. Šapka, 5. R. Bitė, 6. A. Baranovas, 7. A. Jankūnaitė, 8. Birutė Užkuraitytė, 9. Č. Ježerskas, 10. V. Marcinkevičiūtė.

Šis sąrašas sudarytas pagal Sporto skaitytojų balsus. Pirmieji 8 iš šio sąrašo jau yra nemažai anksčiau pasižymėję.

Kiek naujesni vardai yra Ježersko ir V. Marcinkevičiūtės: pirmasis yra Europos savignyos imtynių čempionas, o antroji – Europos moterų stendinio šaudymo čempionė.

– KAUNO ŽALGIRIO vyrų krepšinio komanda T. Sąjungos aukščiausios lygos varžybose puikiai laikosi: iš 10 rungtynių pasiekė 10 pergalių ir tvirtai įsikibo pirmoje vietoje. Taip pat pirmaisiais yra ir žalgiriečių rezervinė komanda. Didžiausiuoju Žalgirio ramsčiu yra T. Sąjungos rinktinės kapitonas M. Paulauskas, kuris po sužeidimo vis labiau atgauna formą. Beje, jis vėl buvo išrinktas geriausiuoju Lietuvos sportininku (jau septintą kartą).

Gintaras Karosas, bostonietis ruošia savo leidinį Lietuvių Jaunimas, kurio visam pasauliui išsiuntinėja net 7,000 kopijų. Užrašykite savo jaunimui žurnalą Lietuvių Jaunimas, P. O. Box 8992, Boston, Mass. 02114.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Rasčiausko, 1973 metais organizuoja 12 turistinių ekskursijų į Lietuvą. Lietuvoj visos ekskursijos viešės 10 dienų – Vilniuj, Kaune, Druskininkuose ir Trakuose. Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vežti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 12 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai.

Nr. 1	Gegužės 21 d.	15 dienų kelionė	Chicagos
Nr. 2	Gegužės 28 d.	16 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicagos / New Yorko
Nr. 3	Birželio 3 d.	18 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicagos / New Yorko
Nr. 4	Birželio 25 d.	15 dienų kelionė	Chicagos
Nr. 4-A	Birželio 25 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicagos
Nr. 5	Liepos 9 d.	14 dienų kelionė	Chicagos / New Yorko
Nr. 5-A	Liepos 9 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicagos / New Yorko
Nr. 6	Liepos 15 d.	14 dienų kelionė	Chicagos / New Yorko
Nr. 7	Liepos 19 d.	14 dienų kelionė	Chicagos / New Yorko
Nr. 8	Rugpjūčio 1 d.	14 dienų kelionė	Chicagos
Nr. 9	Rugpjūčio 13 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicagos
Nr. 10	Rugpjūčio 22 d.	14 dienų kelionė	Chicagos / New Yorko
Nr. 11	Spalio 1 d.	15 dienų kelionė	Chicagos
Nr. 12	Gruodžio 19 d.	14 dienų kelionė	Chicagos / New Yorko

Prašome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Užsiregistravusiems bus suteiktos visos informacijos apie kelionei reikalingus dokumentus. Kalnos ekskursijoms bus paskelbtos greitu laiku.

Įmokėjimas asmeniui \$100.00.

Visais keliionių reikalais prašau kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
TELEFONAS — (312) 238-9787

Taip pat paruošiamė kvietimus giminėms atvykti į Ameriką; telkiamė informacijas keliionių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpinamė vizas ir bilietus.

Rašomasias mašines lietuvišku raidynu galite užsisakyti Vienybėje

Jų galite užsakyti laiškais arba asmeniškai Vienybėje įsigyti. Mašinės gamintos Vokietijoje. Jas galima siųsti saviškiams į Lietuvą. Patį lengviausia ir mažiausia tik 14 svarų, kainuoja \$105.50. Didesnės mašinės \$139.50. Amerikoje atstovybėse mašinėlių dalis galima gauti visur. Jų turi ir Lietuva.
VIENYBĖ, 192 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, N. Y.

Tik ligonis ligonį tikrai užjaučia...

Visą amžių plunksną rankoje turėdamas, rašytojas Liudas Dovydėnas Naujienose savo įspūdžius rašydamas, prisimena ir įspūžius iš žurnalistų gyvenimo, juos geriau suprastamas, jų gyvenimą geriau apibūdina, nes serga ta pačia žurnalistų liga.

Jis rašo: "Kad žurnalistas grašiais atlyginamas dirba be laikrodžio, nes anas kaip tas baudžiauninkas aušra, saulėlydžiu, gaidžio giedojimu skiria dieną nuo nakties, poilsį nuo darbo; kad žurnalistą kviečia ir visuomenininkas, ir bendruomenininkas, ir veikėjas, ir užveikėjas - vieša paslaptis. Kas girdėtų sukaktuves, jubilėjus, konferencijas, veiksnių tokias ir anokias kalbas, veikimą, memorandumas, konsillumus, simpoziumus, parapijų piknikus? . . . jei žurnalistai nebūtų pakviesti?"

"Tie, kurie kviečia žurnalistus ir garbės suolan sodina, imtų ir pagalvotų: kaip dirba žurnalistas, kaip verčiasi jo atstovaujamas laikraštis? Jei kas eina knygnešų vargo keliais, tai - žurnalistai, rašytojai. Išraukit iš lietuvių vietovių korespondentus - žurnalistus, atimkit knygas, kurias kai kas dar perka, paskaito, kas liks kas po dešimtmečio atsimins čia buvus lietuvių?"

"Redakcijose, administracijose dažniausiai sutiksi metų naštos slėgiamus žurnalistus, redaktorius, rašytojus. Ir skaitytojai sparčiai tirpsta.

"Chicagoje Sandaros redakcijoj kampe pamačiau stovinčią kėdę - ratukus. Tai tuose ratukuose važinėja mūsų senas rašto veteranas Mikas Vaidyla. Simboliška! Ar greit mūsų spauda bus ratukuose? Čagal jau? Čia reikia išskirti religinę spaudą. Bet kai išnyks Sandara, Dirva, Naujienos, Keleivis, Nepriklausoma Lietuva ir kiti panašios dvasios leidiniai, religinė - konfesinė spauda varguar nulašins ašarą. . .

"Rašiau kartą Dirvai, prašydamas administratoriaus pagalbos. Atsiliepė redaktorius, besąs beveik trijose asabose: redaktorius, administratorius, rinkėjas. Nedaug jumoro tokioje būklėje.

"Keleivį leidžia, redaguoja, administruoja, galima sakyti, du vyrai: J. Sonda ir A. Gustaitis.

Persispausdindama rašini Keleivio redakcija dar pridėda tokią savo pastabą:

(Sunkų Keleivio administracijos knygų - savori draugiškiausiai neša ir bičiulis Stasys Griežė - Jurgelevičius. K. red.)

Galėtume eiti ir toliau: į Naujienas, į Europos Lietuvį, Australijon, Pietų Amerikon".

"Man rodos, mes gyvenam įsibėgėjimu įteisinta iliuzija: juk rašo, spausdina, leidžia. Ko čia trūksta? O tikrovėje - mes labai skubiu žingsniu einam pakalnėn, einam neapgalvodami, kad į kalną bus kur kas sunkiau attempti, kai kuris nors leidinys atsidurs pakalnėje. Dabar dar mes galim daug ką pataisyti, dabar dar laikosi knygnešių tradicijos žmonės, nors ir pavargę, nors metų naštos slėgiami dar talkininkauja. Gal nedaug tuo tarpuparemdami, lengvindami našta pastūmėsime ilgesniems metams".

LIETUVIŠKŲ FILMŲ PIONIERIUS BUENOS AIRES, ARGENTINOJE

Buenos Aires, Argentinoje, J. Gilvydis, lietuviškų filmų pionierius, minėjo veiklos 40 m. sukaktį. Ta proga pademonstravo savo ir mūsų filmuotojo Richmond Hill, N. Y. gyventojų Kazio Matuzo gražiausius filmus iš Lietuvos.

Parodė sodus, upes, Dubingių ežerą, kalmo sodybas. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos gatves, Palangą.

Rodė ir prezidento Smetonos laivą su jūrininkais, skautų šventę, įspūdingas Dariaus ir Girėno laidotuvės, sporto olimpiadą ir paprastą grožio dainų ir šokių šventes, žyglavo karių pulkai ir žmonių minios.

Kitoje dalyje buvoparodyti spalvoti filmai iš lietuvių gyvenimo Argentinoje, Brazilijoje, Urugvajuje ir Kazio Matuzo filmuota Š. Amerikoje lietuvių diena.

J. Gilvydis ne kartą važinėjo po Pietų Ameriką su filmais, sutraukdamas daug publikos. Tuo prisidėjo kultūriniam bei patriotiniam darbui.

Sukaktuvininką sveikino organizacijų ir spaudos atstovai.

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY . MUTUAL FUNDS . INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudus; federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiais kitais reikalais, -- kreipkitės į

Joseph Andrutis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421.

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vak.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 Madison Street • Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

JUOZO BANDŽIUKO

THEATRE CAFE

Čia vaišinsiesi ir vaišinsi ne tik Amerikos veik visais gėrimais - alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. - Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

96 - 10 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. 846 - 9884

CABINET MAKER

CUSTOM BUILT

* CABINETS * BOOKCASES * ANTIQUE REPAIRING
* FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

Gripas - pavojinga liga

Yra ligų, kurių bijomasi, yra tokių susirgimų, kurių pastoviai vengiama, ir, galų gale, yra tokių, prie kurių žmonės pripranta ir nekreipia į juos rimto dėmesio. Prie trečios grupės priklauso ir gripas. Tačiau tai labai pavojingas susirgimas, viena dažniausių infekcijų pasaulyje. Su sunkiomis gripo pasekmėmis kiekvienos specialybės gydytojai susiduria pastoviai, bet kuriuo metų laiku.

Medicinos darbuotojai ieško efektyvesnių medikamentų, būdų, kaip gripo išvengti. Ypač svarbi šiuo metu universali, globalinė informacija apie gripo plitimą. Tokios informacijos apdorojimas leidžia prognozuoti gripo epidemijas.

Nepriklausomai nuo viruso tipų, gripas pasireiškia ūmai. Užsikrečiama gripo virusu nuo sergančio, kai šis sloguoja ir elgiasi neatsargiai — čiaudi, kosti, neprisidengęs burnos. Tai ypač neatsargu žmonių susibūrimo vietose: kinuose, troleibusuose, autobusuose, parduotuvėse, mokyklose ir kitur. Imlūs gripui visi, bet dažniausiai serga vidutinio amžiaus žmonės. Ypač sunkiai perseraga kūdikiai. Jų organizmas labai neatsparus gripo virusui, nes neturi natūralių gynimosi mechanizmų.

Gripo virusas pirmiausia paakenkia viršutinių kvėpavimo takų gleivinę. Tačiau tuo gripas neapsiriboja. Organizmas būna stipriai apnuodijamas. Dėl to po poros dienų karščiavimo išryškėja bendras silpnumas, sutrinka apetitas, miegas. Svarbu atsiminti, kad karščiavimas dėl gripo trunka ilgokai — 4—5 dienas. Temperatūra gali pakilti iki 39—40 laipsnių. Karščiuojantis žmogus yra potencialus gripo platintojas.

Gripo virusas pavojingas dar ir tuo, kad sudaro palankias sąlygas mikrobų veiklai, gali sukelti pavojingų komplikacijų.

Gripo virusas labai giliai pažeidžia gerklės, trachėjos ir bronchų gleivinę — todėl bronchitai po epidemijos yra ypač stabilūs ir reikalauja ilgo gydymo. Nekreipiant dėmesio į šiuos susirgimus, jie virsta lėtiniais.

Gripas ne mažiau pavojingas tuo, kad jis gerokai sugniuždo organizmo jėgas, jo atsparumą,

vaadinamąjį reaktyvumą. Dėl to padaugėja lėtinių specifinių infekcijų.

Gripo virusas pažeidžia ir nervus. Dėl to kartais žmogus gali apkursti, susirgti sunkiu nugaros smegenų šaknelių uždegimu (radikulitu), gali prisimesti kitų negalavimų

Kiekvienas, susirgęs gripu, turi kreiptis į gydytoją, o ne įvairiais vaistais gydytis namuose. Profilaktikai rekomenduotinas 0,25% oksolino tepalas. Svarbu visų sanitarinių-higieninių reikalavimų laikytis pramonės įmonėse, mokyklose, vaikų darželiuose. Patalpos turi būti tinkamai paruoštos žiemai ir temperatūros režimo kitimui.

Ir vis dėlto bene svarbiausia gripo profilaktikai yra vakcina.

Gripo epidemijos metu visi turi vengti masinių susibūrimų ir kontaktų. Ligonis, sergantis gripu, privalo būti izoliuotas nuo sveikų, ypač nuo vaikų, turi gulėti lovoje ne mažiau kaip penkias dienas. Praėjus šiam laikui, jis jau nebegali užkrėsti kitų. „Didvyriški“ poelgiai — vaikščioti ar dirbti, sergant gripu, žalingi tiek aplinkiniams, tiek ir pačiam sergančiam. Atsiminkime, kad gripas dažniausiai komplikuojasi tada, kai nesilaikoma režimo, kai klaidingai galvojama „persirgsiu vaikščiodamas“.

Elvyra SAKALINSKIENE

MIRĖ DAIL. VACLOVAS RATAS

Sausio 4 d. Sydney, Australijoje, mirė dailininkas Vaclovas Ratas, ilgokai sirgęs kraujo vėžiu.

Buvo gimęs Seimų apskrity 1910 m. Baigęs Kauno meno mokyklą, tobulinosi Italijoje. Grįžęs į Lietuvą buvo Kultūros muziejaus meno skyriaus konservatorius. Buvo vienas įžymiųjų lietuvių grafikų.

Marija Jansonienė staiga mirė sausio 13 d. Cape Cod ligoninėje, Mass. valst.

Nullūdime liko vyras Eduardas, sūnus Julius Garmus su šeima ir anūkė Rita su šeima iš San Diego, Cal.

Mirė kunigas Norbertas Pakalnis

Kun. Norbertas Pakalnis, ilgametis Apreiškimo parapijos klebonas Brooklyne, mirė sausio 11.

Buvo gimęs 1888 spalio 29, į kunigus įšventintas 1912 gegužės 27 Kaune. Į Ameriką atvyko 1915, trumpai vikaravo Brooklyne, Lewistone, Maine, Chicagoje nuo 1917 iki 1922. Chicago universitete studijavo psichologiją ir sociologiją, baigė B. A. laipsniu, Loyolos universitete studijavo politinius mokslus, baigė M. A. laipsniu. Anglijoje Oxford universitete 1922-23 studijavo anglų literatūrą. Grįžęs į JAV nuo 1923 visą lai-

ką gyveno Brooklyne, buvo Sv. Jurgio, vėliau Apreiškimo parapijos klebonu buvo nuo 1934.

Aktyviai reiškėsi Lietuviškoje visuomeninėje veikloje, buvo vienas pirmųjų New Yorko Lietuvių Tarybos organizatorių, visų patriotinių darbų rėmėjas.

E. Laucevičius

Kraujo vėžiu sirgęs, sausio 7 d. Vilniuje mirė Edmundas Laucevičius. Gimęs 1906 m. Šiauliuose. Baigė Kauno universitete ekonomikos mokslus, dirbo finansų ministerijoje, o vėliau užsienio reikalų ministerijoje 1938-1940 m. buvo Lietuvos atstovybės sekretorius Londone. Grįžęs į Lietuvą, mokytojavo, 1950 m. Vilniaus universitete baigė anglų kalbos studijas ir tą kalbą dėstė universitete ir konservatorijoje.

Dėdės prof. Tadas Petkevičius ir pažintis su prof. Konstantinu Jablonskiu E. Laucevičių uždegė noru tyrinėti Lietuvos istoriją.

Paliko artimų giminių JAV: brolių inž. Bagdoną Laucevičių New Yorke, seserį mokytoją Sofiją Gedvilienę, pusseserę dr. Vandą Srugienę, abi Chicagoje.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISOR

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

MOSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.

Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

VIENYBĖ

LIETUVOS Nepriklausomybės minėjimas New Yorke įvyks sekmadienį, vasario 18 d. 3 val. popietį Woodhaven High School Auditorijoje, 113 gatvė, vienas blokas nuo Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.

BALFAS TEISMEI Balfo Seime Detroit, Mich., kelių balsų dauguma dalyvavusieji delegatai BALF centrą nutarė iš New Yorko perkelti į Chicago, Ill. Tuo pasipiktinus Balfo centrinio 100 skyriaus vadovybė New Yorko teisme prieš tokį Seimo nutarimą iškilė bylą.

SALOMĖJA NARKELIŪNAITĖ rašo iš Lietuvos, kad ten labai slaučia gripas, ir ji pati turėjusi lovoje išgulėti kelias dienas. Dalyvavo Lionės Jodytės koncerte Philharmonijos mažoje salėje sausio 14.

VLIKUI AMERIKOS LIETUVIAI MAŽIAUSIAI DUODA

Tautos Fondas turi 18 įgaliotinių. Jam talkina LB apylinkės ir 31 kitos organizacijos.

1972 m. daugiausia pajamų TF gavo iš Kanados. VLIKo valdybos išlaidos auga. TF galėjo valdybą remti tik dėka fondo atstovybių Kanadoje, Australijoje ir Anglijoje. Ieškoma daugiau aukų gauti iš JAV, nes čia rezultatai, palyginti su kitų kraštų duomenimis, menki. Iš ALTo kasmet laukia bent \$15,000.

ALT Linden, N. J. skyrius, talkinant vietinėms draugijoms, ruošia Lietuvos nepriklausomybės minėjimą sekm., vasario 25 d. Lietuvių Parko salėje, Linden, N. J.

Mirė dr. Bladas Vencius

Pavėluotai sužinojome, kad 1972 m. gruodžio 21 d. mirė plačiai žinomas, ilgus metus Brooklyne buvęs dentistas Bladas K. Vencius.

Gimęs 1890 m. sausio 6 d. Aluklės kaime, Prienų apylinkėje. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje, o tėvo verčiamas, vienerius metus Vilniaus kunigų seminarijoje. Vėl grįžo į Marijampolės gimnaziją ir iš 6-tos klasės išvyko į Ameriką.

Baltimore pasiekė 1909 m. kovo 29. Dirbo siuvelykloje. Vėliau išvyko pas giminaitę Mockaitienę į Shenandoah, Pa., kur padirbėjo jos vyro restorane ir sveikinančių gydymų parduotuvėje. Vėl grįžo į Baltimore ir vėl dirbo siuvelykloje. Užsidirbęs pinigų ir pusbroliui Mykolaičiui padedant, baigė Eaton & Burnett Business School buhalteriją. Baltimore tramvajų bendrovėje gavo buhalterio darbą.

Susipažinęs su siuvelyklos savininko Antano Venskaus-Venckaičio dukra, ją vedė. Uošvio ir žmonos paragintas studijavo odontologiją. 1919 m. birželio mėn. baigė

Maryland universitete odontologiją. Pradėjo dentisteriją praktikuoti Lietuvos kolonijoje, Baltimore.

1921 m. su žmona grįžo į Lietuvą. Kaune, Laisvės Alėjoje įsisteigė dentisterijos kabineta. 1927 metais grįžo į JAV ir apsigyveno Brooklyne, Grand St. ir Union Ave. kampe, per išstisus 40 metų savo įstaigoje sunkiai patarnaudamas tūkstančiams lietuvių ir kitataučių.

Sveikatai menkėjant, likvidavo dentisterijos kabineta, išsikėlė į Tarrytown, N.Y. pas dukterį. Žmona su sūnum Armum išsikėlė į Baltimore, Md. Vidury gruodžio grįžo į New Yorką ir apsigyveno Woodhaven, N. Y. Lietingoje gruodžio 15 peršalo, išsivystė plaučių uždegimas ir gruodžio 19 d. paguldytas ligoninėje, kurioje mirė gruodžio 21 d. Palaidotas gruodžio 23 Veteranų kapinėse, Huntington, L. I.

Visą savo gyvenimą dr. Vencius dalyvavo lietuvių veikloje. Savo laiku buvo uolus vienybininkas.

MIRĖ ANTANAS VIKRIKAS

Sausio 17 d., savo dukros Alice Moran namuose St. James, L. I. mirė Antanas Vikrikas, sulaukęs 84 metų amžiaus.

Antanas Vikrikas gimęs Kedainiuose, Lietuvoje. Buvo teisininko sūnus. Į Ameriką atvyko 1907 metais ir pradėjo dirbti Pensylvani-

jos anglių kasyklose. Darbas ten buvo nepakenčiamas ir po kurio laiko išvyko ir apsigyveno New Britain, Conn., kur dirbo kaip mechanikas ir staliorius.

1912 m. vedė Graciją Grigaitytę ir jos skatinamas atidarė nuosavą biznį. 1921 m. persikėlė į Williamsburghą, Brooklyne ir atidarė mėsinės krautuvių. Per trumpą laiką pagarsėjo savo gaminama skilandžiais ir dešromis.

Žmonai mirus 1954 metais, bizniu mažai tesidomėjo ir po 35 metų uždarė savo krautuvių duris. Apsigyveno savo namuose Lake Ronkonkoma, L. I., o vėliau pas dukrą St. James, L. I.

Nulūdimė liko jo trys dukterys - Jean Mordes, Alice Moran ir Estell Mačukas, taip pat penki anūkai ir du proanūakai.

Buvo palaidotas St. Charles kapinėse, Farmingdale, L. I.

Vellionis buvo artimas Vienybės rėmėjas ir ilgametis skaitytojas.

LIONĖ JODYTĖ apdovanota gėlėmis po sėkmingo rečitalio Filharmonijos mažoje salėje, Vilniuje, kur ji su dukrele viešėjo pas gimes apie 6 savaites. Viešnagės metu jos dukrelė Janina taip pat koncertavo - televizijoje ir su pagarsėjusiais Ažuoliukais. Savo keilione ir pasimatymu su giminėmis labai patenkintos, bet nuotaiką joms kiek gadino, kad turėjo persirgti gripu. Plačiau kt. numeryje.

ALDONA DVARIONAITĖ PASIREIŠKĖ KAIP KLAVIATŪROS MEISTRAS

Aldona Dvarionaitė, tarybinė pianistė iš Lietuvos, Tschalkovskio Konservatorijos Maskvoje abiturijentė, šį seštadienį po pietų davė savo antrą New Yorko rečitalį. Ji atliko Liszto B minor sonatą, Ravelio Valses nobles et sentimentales, Prokofjevo Aštuntąją Sonatą, ir seriją trumpų kompozicijų, sukurtų jos tėvo. Ballo Dvariono.

Dvarionaitė parodė klaviatūros meistriskumą, kurio daugelis pianistų galėtų pavydėti. Visi dalykai buvo atlikti su pasitikėjimu ir apvaldymu, nepalikiančiu jokios abejonės apie jos pajėgumą daryti tai, ką ji nori. Be to, ji turėjo labai aiškią nuovoką, apie visus kūrinius, apie jų atlikimo formą.

Bendrai, ji favorizavo rubato stilių, kuris švelnino ir tušavo ritmų ir formų aštrumą. Toks atlikimo būdas, priklausantis romantiškąjai interpretacijos mokyklai, teigiamai prisidėjo Liszto ir Dvariono kūriniams atlikti, bet ne Ravelio ir Prokofjevo.

Ravelio valsinis impulsas buvo taip dažnai sudrumstas, kad kūrinio atlikimas atrodė kaip beformė ir betikslė virtuozijos demonstracija. Prokofjevo Sonata, atplėšus nuo jos kampuotumą ir aštrius rezonansus, praskambėjo dar nuobodžiau ir dar prislėgiamiau, negu ji yra savaimė yra.

- ALLEN HUGHES

New York Times
1973 m. sausio 22 d.

VERTEJO PRIERASAS (arba: Recenzijos recenzija): Hughes' recenzijos skaitytojas turėtų turėti

mintyje, kad Allen Hughes priklauso prie konservatyviškiausių New York Times muzikos kritikų. Jis yra taip pat žinomas savo epitetų šykštumu. Kai dėl jo muzikinio skonio, yra žinoma, kad Prokofjevas dar nėra išjęs į jo "gerąsias knygas": jis dar per moderniškas. . . Tai dėl to paskutinėse eilutėse jis suplaka savo Prokofjevo nemėgimą su Dvarionaitės atlikimu, rasdamas abu, ir kūrinių ir atlikimą, jį prislėgiančiais ir nuobodžiais. Kaip sako: dėl skonio nesiginčijama. . . Aš niekad to pasakymo tikrai nesupratau: atrodo, daugiau ginčų pasauly dėl skonio, negu dėl ko kito. . . JONAS MEKAS

EKSKURSIJOS [LIETUVA]

Afton Tours skelbia šias ekskursijas į Lietuvą šioms metams:

Gegužės 16 d., liepos 11 d., rugpjūčio 8 d. ir rugsėjo 5 d. Šios datos dar nėra patvirtintos, bet iki sekančios Vienybės laidos agentūra suteiks pilnas informacijas.

Susidomėję šiomis ekskursijomis prašomi krepšius į Vienybę, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Tel. AP 7-7257.

ALMUS SALČIUS praneša, kad dailininko Vytauto Jonyno pagaminta 26 pėdų aukštumoje alumininė statula pastatyta Brooklyn College Plaza, prie H St. ir Bedford Ave. Brooklyne.

VIENYBĖ, 1973 m. sausio 26 d.